

Revista tècnica

DE LES COMISSIONS I GRUPS DE TREBALL DEL COL·LEGI D'ECONOMISTES DE CATALUNYA

Efectes del Brexit en els àmbits fiscal i duaner

Sense cap mena de dubte, el Brexit impactarà de manera rellevant tant en les economies de la Unió Europea com en les nostres empreses en funció del grau d'interrelació econòmica que tinguin amb el Regne Unit. Tanmateix, l'impacte més gran serà per als mateixos britànics, ja que, mentre que al voltant del 50% del seu comerç és amb la Unió, per a la Unió Europea, la importància del comerç amb el Regne Unit és variable en funció del país, amb una mitjana del 8%. En el cas espanyol, la xifra és d'un 9%.

Anàlisi de projectes d'interès públic

Les primeres jornades organitzades pels col·legis d'Economistes de Catalunya, d'Enginyers de Camins, Canals i Ports i de l'Advocacia de Barcelona van en sintonia amb les iniciatives legislatives que tenen per objectiu tendir a la millora de la qualitat de les administracions, en termes d'eficiència, d'equitat i d'eficàcia. Per tal que aquestes iniciatives assoleixin els objectius proposats, és del tot necessari establir marcs de reflexió estratègica i metodològica que permetin aprofundir i impulsar els mètodes d'anàlisi que cal aplicar per garantir aquesta millora qualitativa.

Societat, economia i biodiversitat

La pèrdua de biodiversitat posa en risc el compliment de bona part dels Objectius de Desenvolupament Sostenible, fins i tot els relacionats amb l'erradicació de la pobresa o la fam. I Catalunya no és aliena als efectes ni a les causes d'aquest desastre. Des de la Generalitat, ja es va organitzar una jornada per donar a conèixer l'informe de l'IPBES sota el títol "Ens estem quedant sols?" mentre que, el proper 15 de gener, el Col·legi d'Economistes de Catalunya acollirà una segona jornada, per parlar dels vincles entre natura, societat i economia.

Col·legi d'Economistes de Catalunya

Al servei dels professionals de l'economia i de l'empresa

Comitè editorial: Oriol Amat Salas, Maria Josep Arasa Alegre, Raimon Casanellas Bassols, Martí García Pons, Anton Gasol Magriñá, Maurici Olivé Riu, Ester Oliveras Sobrevias, Carlos Puig de Travé i Lluís Santaló Bel

Edita: Col·legi d'Economistes de Catalunya

Disseny i producció editorial: ZETACORP-Publicacions Corporatives (Grupo Zeta), Consell de Cent, 425. 08009 Barcelona. Tel. 93 227 94 16

Distribució: Ediciones Reunidas, SA

Dipòsit legal 36694-1989
ISSN 2462-3709

El Col·legi no es fa responsable de les opinions recollides en els textos publicats a la *Revista tècnica*.

NOVETATS LEGISLATIVES

4

Actualitzem el marc legal

La normativa legal amb què els professionals de l'economia han de treballar va canviant amb el pas del temps. Per això, la *Revista tècnica* fa un repàs de les novetats més importants.

TENIR PRESENT

5

El Tribunal Constitucional torna a limitar l'impost de plusvàlua municipal

Noticiari jurídic

El Ple del Tribunal Constitucional va anunciar el 31 d'octubre de 2019, mitjançant un avançament de la Sentència,

SUMARI

Revista tècnica

que declarava inconstitucional l'impost municipal de plusvàlues quan resultés confiscatori per al contribuent, però hauríem d'esperar a la publicació de la Sentència per conèixer les conseqüències que suposarà.

6-7

Efectes del Brexit en els àmbits fiscal i duaner

A hores d'ara només sabem amb certesa que el Brexit, sigui com sigui i quan sigui que es faci efectiu, suposarà un fort impacte per a tothom, persones, institucions i empreses que tinguin o hagin de tenir relacions econòmiques o d'un altre tipus amb el Regne Unit, però no sabem encara l'abast i el contingut d'aquest impacte.

8-9

Anàlisi de projectes d'interès públic: millorant els processos de decisió

Les jornades de formació organitzades pels col·legis d'Economistes de Catalunya, d'Enginyers de Camins, Canals i Ports i de l'Advocacia de Barcelona d'anàlisi de projectes d'interès públic van en sintonia amb les iniciatives legislatives dels darrers anys que tenen per objectiu la millora qualitativa de l'Administració pública.

10

Societat, economia i biodiversitat

La Plataforma Intergovernamental Científic-Política en Biodiversitat i Serveis Ecosistèmics (IPBES) alerta que un milió d'espècies estan en risc d'extinció i moltes s'extingiran en les pròximes dècades. L'activitat humana n'és un dels principals causants. Ho debatrem al Col·legi el 15 de gener de 2020.

NOTICIARIS DE LES COMISSIONS DE TREBALL

11

Adrià Comella: "La sanitat requereix un pressupost plurianual"

Noticiari de la Comissió d'Economia de la Salut

El Dr. Adrià Comella, director del CatSalut, va participar en un dinar-col·loqui de la Comissió d'Economia de la Salut on va explicar i va respondre a preguntes sobre el Pla d'acció 2019-20 del CatSalut.

12

El sector carni-ramader front als desafiaments del segle XXI

Noticiari de la Comissió d'Economia Agroalimentària

Malgrat una conjuntura favorable, un conjunt de vectors estratègics poden impactar en la dinàmica econòmica del clúster carni-ramader, un puntal de l'economia catalana. L'article aposta per aprofitar els guanys conjunturals per tal de posar al dia el sector amb la mirada en l'adaptació als canvis que s'albiren.

13

Consideracions prèvies a l'anàlisi d'estats comptables: l'EFE

Noticiari de la Comissió de Comptabilitat

La confecció de l'EFE a partir dels exercicis iniciats el gener del 2008, per part de les empreses espanyoles, ha incrementat la utilitat de la informació financera. De fet, l'EFE és l'únic document integrant dels comptes anuals que ens informa del moviment d'efectiu d'una empresa, i per tant és indispensable per poder determinar la capacitat que té una empresa per fer front a les seves obligacions de pagament a curt termini.

17

Característiques de les persones emprenedores a Catalunya

Noticiari del Grup de Treball d'Emprenedoria i Creació d'Empresa

Les característiques que defineixen el perfil de l'emprenedor, com el nivell de formació i la motivació que ha determinat la decisió d'emprendre, destaquen com a factors d'èxit en el procés de creació d'una empresa. Aquestes dues variables han estat analitzades per l'estudi GEM a Catalunya amb el seu Informe Executiu 2018-2019.

21

Una experiència innovadora, el llibre digital 'El futur econòmic de Catalunya, visions d'experts'

Comissió d'Economia Catalana

El Col·legi publica al seu web aquest llibre coordinat des de la Comissió d'Economia Catalana. 40 articles curts on el lector pot conèixer una opinió sobre els principals temes econòmics del nostre futur.

22

XXXVI Fòrum d'Inversió i 'Consideracions a la desinversió d'una 'start-up' des de l'òptica d'un inversor'

Comissió d'Economia Financera / EconomistesBAN

EconomistesBAN, la xarxa de *business angels* del Col·legi, celebra el XXXVI Fòrum presentant set noves *start-ups* i la ponència *Consideracions a la desinversió d'una start-up des de l'òptica d'un inversor*.

23

Set anys d'impost d'estades turístiques: lliçons apreses i idees per al futur

Noticiari de la Comissió d'Economia del Turisme

Ja fa set anys de la implantació efectiva de l'impost d'estades en establiments turístics a Catalunya, amb resultats molt satisfactoris. Recentment la ciutat de Barcelona ha proposat afegir un recàrrec específic. Aquesta pot ser una oportunitat per valorar diferents nous escenaris que permetin optimitzar-lo.

14-15

Gestió de riscos (als despatxos, no a les auditories)

Noticiari de la Comissió d'Economistes Auditors de Comptes

En aquest article es resumeixen les conclusions i recomanacions de l'IFAC sobre les passes a seguir per implementar un programa de gestió de riscos en els despatxos d'auditoria així com els punts que ha de contemplar aquest programa per tenir èxit.

18-19

Què és una infracció tributària?

Noticiari de la Comissió d'Assessors Fiscals

Segons l'article 183 de la Llei general tributària (LGT), desenvolupada pel RD 2063/2004, que aprova el Reglament general del règim sancionador tributari, són infraccions tributàries les accions o omissions doloses o culpables amb qualsevol grau de negligència que estiguin tipificades i sancionades per la LGT o una altra llei.

16

La inversió en projectes sostenibles progressa

Noticiari de la Comissió d'Economia i Sostenibilitat

Per impulsar les finances sostenibles cal posar en comú el que significa sostenible, fa falta una taxonomia.

20

Problemàtica i aspectes pràctics de la mediació concursal

Noticiari de la Comissió de Mercantil, Concursal i Experts Judicials

El passat 2 d'octubre, la Comissió de Mercantil, Concursal i Experts Judicials del Col·legi d'Economistes de Catalunya va organitzar a la seu de Barcelona, amb connexió per videoconferència amb les seus de Lleida i de Tarragona, un debat concursal que portava per títol *La problemàtica i els aspectes pràctics de la mediació concursal*.

Actualitzem el marc legal

ADMINISTRATIU

● [RD 553/2019, de 27 de setembre, de liquidació i extinció del Fons financer d'ajuda al comerç interior \(FCPJ\).](#) BOE núm. 256 24/10/2019.

● [Ordre HAC/1111/2019, d'11 de novembre, per la qual es regulen les operacions de tancament de l'exercici 2019 relatives al pressupost de despeses i operacions no pressupostàries.](#) BOE núm. 272 12/11/2019.

CIVIL I MERCANTIL

● [Instrucció de 31 de juliol de 2019, de la Direcció General dels Registres i del Notariat, sobre l'ús de les plataformes telemàtiques per a la preparació de l'acta d'informació prèvia i l'escriptura de préstec hipotecari, en aplicació de la Llei 5/2019, de 15 de març, reguladora dels contractes de crèdit immobiliari.](#) BOE núm. 183 01/08/2019.

● [Instrucció de 30 d'agost de 2019, de la Direcció General dels Registres i del Notariat, sobre la inscripció en el Registre Mercantil de les persones físiques professionals que presten serveis descrits en l'article 2.1.o\) de la Llei 10/2010, de 28 d'abril, de prevenció del blanqueig de capitals i finançament del terrorisme.](#) BOE núm. 212 04/09/2019.

● [RD Llei 12/2019, d'11 d'octubre, pel qual s'adopten mesures urgents per pal·liar els efectes de l'obertura de procediments d'insolvència del grup empresarial Thomas Cook.](#) BOE núm. 245 12/10/2019.

● [Llei 6/2019, de 23 d'octubre, de modificació del llibre quart del Codi civil de Catalunya, relatiu a les successions, per garantir la igualtat de drets i la no-discriminació de les persones amb discapacitat sensorial.](#) DOGC núm. 7990 28/10/2019.

FISCAL

● [Resolució de 26 de setembre de 2019, de la Secretaria General del Tresor i Finançament Internacional, per la qual es publica el tipus d'interès efectiu anual per al quart trimestre natural de l'any 2019, a l'efecte de qualificar tributàriament determinats actius financers.](#) BOE núm. 233 27/02/2019.

● [Resolució 533/XII, del Parlament de Catalunya, de validació del Decret Llei 12/2019, de 9 de juliol, de mesures urgents](#)

en matèria tributària i de lluita contra el frau fiscal. DOGC núm. 7927 29/07/2019.

● [Resolució de 2 de setembre de 2019, del Departament de Duanes i Impostos Especials de l'Agència Estatal d'Administració Tributària, per la qual es modifica la d'11 de juliol de 2014, en la qual es recullen les instruccions per a la formalització del document únic administratiu \(DUA\).](#)

● [Decret Llei 13/2019, de 10 de setembre, d'aprovació de les regles necessàries per a l'autoliquidació de l'impost sobre begudes ensucrades envasades.](#) DOGC núm. 7959 13/09/2019.

● [Ordre HAC/998/2019, de 23 de setembre, per la qual es regula el compliment de l'obligació de gestió de la comptabilitat dels productes objecte dels impostos especials de fabricació.](#) BOE núm. 240 05/10/2019.

● [Reial decret 595/2019, de 18 d'octubre, pel qual es modifica el Reglament de l'impost sobre la renda de no residents, aprovat pel Reial decret 1776/2004, de 30 de juliol.](#) BOE núm. 252 19/10/2019.

● [Protocol i el seu Memoràndum d'enteniment, fets a Madrid el 14 de gener de 2013, que modifiquen el Conveni entre el Regne d'Espanya i els Estats Units d'Amèrica per evitar la doble imposició i prevenir l'evasió fiscal respecte dels impostos sobre la renda, i el seu Protocol, signat a Madrid el 22 de febrer de 1990.](#) BOE núm. 255 23/10/2019.

AUDITORIA I COMPTABILITAT

● [Consulta ICAC. Sobre les condicions establertes per diverses entitats en processos de licitació per a la contractació d'auditors de comptes, a fi de fer l'auditoria dels comptes anuals d'aquestes entitats, que poguessin ser contràries a la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes.](#)

● [Consulta ICAC. Criteris d'interpretació en l'aplicació de que estableix l'article 5, apartats 1, 4 i 5, del Reglament \(UE\) núm. 537/2014, del Parlament Europeu i del Consell, de 16 d'abril de 2014, sobre els requisits específics per a l'auditoria legal de les entitats d'interès públic en relació amb l'àmbit territorial al qual s'estenen les circumstàncies previstes en cada apartat. \(Aquesta consulta s'ha de llegir conjuntament amb la consulta 1,](#)

[publicada al BOICAC núm. 109 de març del 2017.\)](#)

ALTRES DOCUMENTS D'INTERÈS

● [Consulta vinculant de la Direcció General de Tributs V1716-19.](#) El consultant ha prestat serveis per a diverses entitats bancàries des del febrer del 1975 i va cotitzar a la Mutualitat Laboral de Banca fins al 1978. A partir del març del 2022 cobrarà pensió per jubilació de la Seguretat Social. Possibilitat d'aplicar la disposició transitòria segona de la Llei 35/2006, de 28 de novembre, de l'impost sobre la renda de les persones físiques, i, en conseqüència, computar en la base imposable el 75% de l'import a percebre en concepte de pensió de jubilació de la Seguretat Social.

● [Doctrina TEAC: IVA.](#) Modificació de la base imposable per crèdits totalment o parcialment incobrables. Requisits perquè el crèdit sigui considerat incobrable. Requeriment notarial que insta el cobrament.

● [Doctrina TEAC.](#) Deducció per evitar la doble imposició interna: dividends de font interna. Aportació de capital per reduir pèrdues i la transmissió posterior de les participacions.

● [Doctrina TEAC: impost de societats.](#) Diferiment de la imputació temporal de la despesa i deduïbilitat. Requisits.

● [Resolució de 22 de juliol de 2019, de la Direcció General dels Registres i del Notariat, en el recurs interposat contra la negativa del registrador mercantil i d'Alacant a inscriure una escriptura d'elevació a públic d'acords socials d'una societat.](#) Insisteix la DGRN en què no es poden confondre les conseqüències del tancament registral provocat en l'àmbit de les obligacions de naturalesa fiscal amb les del tancament que es deriva de la falta de dipòsit dels comptes anuals, respecte del qual s'admet expressament com a excepció la inscripció del cessament o la dimissió d'administradors, encara que no el nomenament dels qui hagin de substituir-los en aquest càrrec. Quan el tancament registral s'ha produït com a conseqüència de la baixa provisional en l'índex d'entitats de l'AEAT no es permet ni la inscripció del cessament o dimissió d'administradors, com pretén l'entitat en el supòsit analitzat. ■

El Tribunal Constitucional torna a limitar l'impost de plusvàlua municipal

CARLOTA LLACH CULLELL
Advocada, Guillén Bécades, Legal & Fiscal
cllach@guillenbecades.com

El ple del Tribunal Constitucional va anunciar el 31 d'octubre de 2019, mitjançant un avançament de la part dispositiva de la Sentència, publicat al Butlletí Oficial de l'Estat, a la Nota Informativa número 123/2019, que declarava inconstitucional l'impost municipal de plusvàlues quan resultés confiscatori per al contribuent, això és, quan la quota que cal pagar fos superior al benefici real obtingut pel ciutadà.

L'impost sobre l'increment del valor dels terrenys de naturalesa urbana (conegut com a plusvàlua municipal) és un gravamen local que s'aplica al guany obtingut per la venda d'un immoble i que troba la seva naturalesa en el supòsit de l'increment del valor del terreny.

La gestió d'aquest impost es duu a terme des dels ajuntaments i únicament tributen els béns de naturalesa urbana (no els de naturalesa rústica) i exclusivament pel valor del sòl, no el de la construcció.

Per calcular l'import de la plusvàlua municipal, es tenen en compte, a grans trets, el valor del sòl en el moment de la transmissió, el nombre d'anys que han transcorregut des de l'adquisició de l'immoble i el tipus de gravamen, que el fixa cada ajuntament, sense que pugui excedir del 30%.

El 31 d'octubre de 2019, el Tribunal Constitucional va anunciar que estimava per unanimitat la qüestió d'inconstitucionalitat promoguda pel Jutjat Contenciós Administratiu número 32 de Madrid i, per tant, declarava inconstitucional l'article 107.4 del text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals, de 5 de març de 2004.

La Sentència, que encara no ha estat publicada, té l'origen en el litigi d'un contribuent contra l'Ajuntament de Majadahonda. En concret, es tracta del cas d'una compra-venda que havia suposat al comprador un guany de 4.343,67 euros i, en descomptar les despeses que havia d'assumir la part venedora (com ara la cancel·lació de la hipoteca, el registre, etcètera), l'import es redu-

ïa a 3.473,90 euros. En aquest escenari, la plusvàlua municipal exigida era de 3.560,02 euros, per la qual cosa resultava en un saldo negatiu de 86,12 euros.

Un impost fonamental que pot estar vulnerant la Constitució

En conseqüència, el Jutjat Contenciós Administratiu va plantejar la qüestió d'inconstitucionalitat davant el Tribunal Constitucional, per entendre que la regulació podria estar vulnerant els principis constitucionals previstos a l'article 31 de la Constitució.

L'article 31 de la Constitució estableix que tots els ciutadans "contribuiran al sosteniment de les despeses públiques d'acord amb la seva capacitat econòmica mitjançant un sistema tributari just inspirat en els principis d'igualtat i progressivitat que, en cap cas, tindrà abast confiscatori".

En l'avançament de la part dispositiva de la Sentència, el Tribunal Constitucional argumenta que, "quan existeix un increment de la transmissió i la quota resultant que cal pagar és superior a l'increment realment obtingut pel ciutadà, s'estaria tributant per una renda inexistente, virtual o fictícia, produint un excés de tributació contrari als principis constitucionals de capacitat econòmica i no confiscatorietat (art. 31.1 CE)".

El Tribunal Constitucional ja va anul·lar, l'any 2017, diversos preceptes de l'article que regulaven la base imposable de l'impost, però únicament en el supòsit que se sotmetessin a tributació situacions en les quals no existís guany en la transmissió de l'immoble urbà.

No obstant això, amb aquesta recent resolució, els ajuntaments ja no podran exigir l'impost quan, fins i tot havent-hi guany, l'import que cal pagar sigui superior al benefici obtingut.

La plusvàlua municipal és un impost fonamental per al finançament dels ajuntaments espanyols, que afecta molts ciutadans, per tant haurem d'esperar a la publicació de la Sentència per saber com ha resolt el Tribunal Constitucional totes les qüestions plantejades, i si això generarà multiplicitat de sol·licituds de devolució.

El Tribunal Constitucional, en l'avançament de la Sentència, estableix que les situacions susceptibles de ser revisades es limiten "exclusivament a aquelles que no hagin adquirit fermesa en la data de la publicació d'aquesta Sentència".

Però haurem d'esperar uns dies per conèixer realment les conseqüències que suposarà aquesta resolució. ■

Efectes del Brexit en els àmbits fiscal i duaner

JORDI ANDREU SOLÉ

Cap de l'Equip Regional d'Inspecció Financera i Tributària de Duanes i Impostos Especials de l'AEATa Catalunya

El Brexit, sense cap mena de dubte, impactarà d'una manera rellevant tant en les economies de la Unió Europea com en les nostres empreses. Tanmateix, l'impacte més gran serà per als mateixos britànics, ja que, mentre que al voltant del 50% del seu comerç és amb la Unió, des de la vessant de la Unió Europea, la importància del comerç amb el Regne Unit és variable en funció del país, però amb una mitjana del 8%, o bé del 9% en el cas espanyol.

Pel que fa a les empreses europees i espanyoles, la incidència del Brexit dependrà, lògicament, del grau d'interrelació econòmica que tinguin amb el Regne Unit. Però, malauradament, el grau concret de trasbals que suposarà a hores d'ara encara no se sap amb certesa.

Encara no sabem si la sortida del Regne Unit de la Unió serà acordada o sense acord i, en cas d'acord, si serà amb el que està signat a l'actualitat, però no ratificat pels britànics, o amb un de diferent. De fet, vist com ha anat tot el procés, ni tan sols podem estar segurs en quina data es produirà el Brexit (en la darrera decisió del Consell Europeu se'n citen tres de diferents, i l'1 de febrer de l'any que ve només és una d'elles), i això si finalment no s'aprova una nova pròrroga o si els *remainers* s'imposen a les eleccions britàniques del desembre i acaben proposant i guanyant un segon referèndum.

Segui quin sigui el desenllaç final, en la pràctica només hi ha dues formes possibles que els britànics abandonin Europa: amb un acord negociat i pactat amb la Unió o bé de manera abrupta, sense acord, que és el que s'anomena el Brexit dur o salvatge.

En cas de **sortida negociada**, les conseqüències del Brexit seran les que es determinin al mateix acord. Però tot apunta que, almenys en els aspectes duaners i fiscals, el que s'acordarà serà l'establiment d'un període transitori durant el qual tot seguirà com ara, a l'espera que un nou tractat internacional reguli de manera definitiva les futures relacions econòmiques i d'altres tipus entre els britànics i els europeus. Això és el que diu l'actual acord de novembre del 2018, abans i després de la seva modificació l'octubre d'enguany,¹ a la tercera part ("Disposicions sobre la separació"), que preveu temes fiscals i duaners com "béns introduïts al mercat", "règims duaners en curs" o "qüestions pendents en matèria de l'impost sobre el valor afegit i impostos especials", que són els tres primers títols d'aquesta part.

En cas de **Brexit sense acord**, és clar que, si no es regula res de res per cap de les dues parts,² el Regne Unit serà tractat com un tercer país a tots els efectes, inclosos els duaners i tributaris. I això, sense règim transitori, de manera que les conseqüències legals que hi hagi d'haver començaran a les 00 hores (CET) del dia en què es produeixi finalment la sortida.

Per tant, des la data de sortida, s'hauran de tractar les operacions amb el Regne Unit com operacions de comerç exterior.

En cas d'**intercanvis comercials** de mercaderies, això suposarà:

- Aplicació de la normativa duanera: declaracions duaneres, identificació dels operadors (EORI), càlcul i pagament de l'aranzel i d'altres possibles drets de duanes, controls paraduaners (de sanitat, agricultura, SOIVRE i altres), possible aplicació de llicències d'importació, etcètera. Addicionalment, ja no seran vàlides a la Unió les autoritzacions o decisions duaneres adoptades per les autoritats britàniques, per exemple en cas d'operadors econòmics autoritzats, garanties o d'informacions aranzelàries vinculants.

- A l'IVA, les operacions ja no seran intracomunitàries sinó de règim exterior, el que voldrà dir que les sortides de mercaderies hauran de ser tractades com a exportacions (i, de nou, s'hi hauran d'aplicar les formalitats duaneres) i les entrades seran considerades importacions, fet que comportarà que hauran de ser liquidades a la duana i, en principi, pagades o garantides en el moment de creuar la frontera, sens perjudici de poder aplicar el sistema de liquidació de l'IVA diferit, en els països on sigui possible.

- En cas dels hidrocarburs, alcohols i tabac, el tractament de les operacions com de règim exterior comportarà que ja no es podran declarar i controlar usant l'àgil règim suspensiu dels impostos especials i el sistema EMCS ni tampoc els sistemes de venda fora del règim suspensiu.

En cas de moviments de **viatgers**, el canvi també serà notable:

- Controls i formalitats a la frontera propis dels viatgers procedents de països tercers.

- Sotmetiment a quantitats màximes de productes que es poden portar del Regne Unit lliures d'impostos.

- Aplicació de la normativa sobre control de moviments d'efectiu, que estableix que, si se surt o s'entra a la Unió portant més de 10.000 euros en efectiu, cal declarar-ho prèviament als serveis de duanes.

La recomanació és que tothom es prepari per a la possibilitat d'un Brexit dur, de tal manera que, si aquest escenari s'imposa, es tinguin els deures fets

1. Tret del cas del problema del *backstop* (salvaguarda) a la frontera nord-irlandesa i pel que fa a la declaració política.

2. Tant la Unió Europea com els seus Estats membres de forma unilateral han adoptat algunes mesures de contingència per endolcir, de manera transitòria i limitada, els efectes d'un Brexit dur.

● Aplicació de normativa molt més restrictiva en cas de viatjar amb animals de companyia.

● A canvi, es podran utilitzar, per part de les persones que no siguin residents del lloc on facin les compres, els sistemes de *tax-free* i *VAT refund*.

Les **conseqüències fiscals** del Brexit no s'acaben amb les que hem mencionat fa un moment, sinó que s'escampen per tot el sistema tributari.

Pel que fa a l'impost sobre el valor afegit, i sense ànim d'exhaustivitat, hi haurà els canvis següents:

● Els empresaris que suportin quotes d'IVA al Regne Unit ja no en podran sol·licitar la devolució a través dels mecanismes de la vuitena directiva, que comporta la possibilitat de fer-ho a través de les seues electròniques del país en què estigui establert l'empresari que les sol·licita, sinó a través dels mecanismes que determinin les autoritats britàniques, necessàriament més complexos i formalistes.

● També canviaran algunes regles de localització de les prestacions de serveis. Per exemple, en cas de serveis empresarials, entrarà en joc la norma de la localització a la Unió segons el lloc d'ús i consum efectius. Els serveis B2C ja no es consideraran localitzats al país on estigui establert el prestador, sinó on estigui residenciat el destinatari, i no es podran declarar i liquidar amb la nova finestra única que s'aplicarà a partir de l'any que ve.

“

A la UE, la importància del comerç amb el Regne Unit és variable en funció del país, però amb una mitjana del 8-9% en el cas espanyol”

I, finalment, en el cas dels impostos directes, tot i ser de competència exclusiva dels Estats membres, també hi haurà canvis, motivats perquè ja no s'aplicaran al ciutadans residents a la Gran Bretanya dos tipus de mesures fiscals diferents:

● Les aprovades de manera excepcional per la mateixa Unió per eliminar traves a la llibertat d'establiment dins de la Unió. Així, podem citar, a tall d'exemple, la Directiva 2009/133/CE, relativa al regim fiscal comú aplicable a les fusions (...) entre societats de diferents Estats membres (...).

● Les aprovades de manera unilateral pels Estats membres, en la mesura que, en molts casos, igualen la situació dels residents a Espanya amb la dels residents a la UE per evitar discriminacions per raons de nacionalitat o de residència. En aquest cas podem citar la disposició addicional segona de la Llei de l'impost sobre successions i donacions o la quarta de la Llei de l'impost sobre el patrimoni, la no equiparació del tractament fiscal dels fons de pensions i les institucions d'inversió col·lectiva britànica o de les transmissions d'accions cotitzades al mercat britànic amb les nacionals o al fet, per exemple, que a l'actual Llei de l'impost sobre societats se cita fins a 40 la Unió Europea.³

En definitiva, a hores d'ara només sabem amb certesa que el Brexit, sigui com sigui i quan sigui que es faci efectiu, suposarà un fort impacte per a tothom, persones, institucions i empreses que tinguin o hagin de tenir relacions econòmiques o d'un altre tipus amb el Regne Unit, però no sabem encara l'abast i el contingut d'aquest impacte.

Per tant, la recomanació és que tothom es prepari per a la possibilitat d'un Brexit dur de tal manera que si, finalment, aquest és l'escenari que s'imposa, es tinguin els deures fets. I si acaba imposant-se el seny i s'aprova i es ratifica un acord de sortida, que ho puguem celebrar tots. ■

3. El lector interessat en aquestes qüestions haurà de rastrejar el sistema tributari espanyol o del país que es tracti per identificar totes aquestes normes. Ara bé, caldrà que tingui en compte que els efectes del Brexit, en aquest camp, seran menors dels previstos d'entrada, ja que hi ha en vigor un conveni de doble imposició, amb clàusula d'intercanvi d'informació, entre Espanya i el Regne Unit, o pel fet que és bastant probable que, en el moment que la Gran Bretanya surti de la Unió Europea, entri a formar part de l'Espai Econòmic Europeu.

Anàlisi de projectes d'interès públic: millorant els processos de decisió

MIQUEL MORELL

Economista i vicepresident de la Comissió d'Economia Territorial i Urbana del Col·legi d'Economistes de Catalunya
mmorell@promoacsa.es

Aquest darrer trimestre del 2019 els col·legis d'Economistes de Catalunya, d'Enginyers de Camins, Canals i Ports i de l'Advocacia de Barcelona han sumat esforços per dur a terme unes jornades de formació de manera conjunta.

Per primera vegada, aquests tres col·legis professionals aprofundeixen en l'anàlisi dels processos de presa de decisió d'administracions públiques en relació amb projectes d'interès públic, en particular inversions en infraestructures, urbanisme i serveis públics oferint una visió completa dels aspectes tècnics, econòmic-financiers i jurídics dels projectes objecte de treball i discussió (entre d'altres el tramvia de la Diagonal, el Pla director urbanístic Granvia-Llobregat, la proposta de vinyeta per a les vies d'altres prestacions a Catalunya, el projecte Sant Andreu-la Sagrera, etcètera).

Els assistents a les jornades (més de 30 professionals vinculats a l'Administració pública i a l'empresa privada) han tingut l'oportunitat de discutir de manera estratègica projectes d'interès públic des del convenciment que

la complexitat creixent dels projectes d'inversió requereix la integració del coneixement tècnic, econòmic i legal.

Aquestes jornades de formació, que compten amb el patrocini de la Federació de Municipis de Catalunya i la col·laboració del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, són un dels resultats que ha produït el Grup de Treball sobre Governança d'Infraestructures i Serveis Públics a Catalunya creat l'any 2016 entre els col·legis d'Enginyers i d'Economistes, al qual es va incorporar l'Il·lustre Col·legi de

Les iniciatives legislatives han d'anar acompanyades de marcs de reflexió estratègica i metodològica que garanteixin poder avançar

l'Advocacia de Barcelona, i que tenia per objectiu reflexionar sobre els processos de decisió en polítiques i inversions públiques per part de les administracions a casa nostra.

Les jornades de formació organitzades van en sintonia amb les nombroses iniciatives legislatives a Catalunya i a l'Estat espanyol que tenen per objectiu tendir a la millora de la qualitat de les administracions, en termes d'eficiència, d'equitat i d'eficàcia.

Tanmateix, per tal que aquestes iniciatives legislatives assoleixin els objectius proposats, és del tot necessari aprofundir i impulsar els mètodes d'anàlisi que cal aplicar per garantir aquesta millora, i és en aquesta línia a la qual les jornades de formació volen aportar el seu gra de sorra.

En relació amb aquestes iniciatives legislatives val la pena posar èmfasi en tres fites concretes de la Generalitat de Catalunya i de l'Estat que tenen una relació directa amb les jornades de formació impulsades i que, sense voler ser exhaustius, es desgranen a continuació.

Acord de Govern sobre l'informe d'impacte pressupostari, econòmic i social

El 20 de desembre de 2011, el Govern de la Generalitat de Catalunya va acordar aprovar les directrius sobre contingut i procediment d'elaboració de l'informe d'impacte pressupostari, econòmic i social, que autoritzava l'aleshores Departament d'Economia i Coneixement a portar a terme les actuacions necessàries per a l'efectivitat i el control del compliment d'aquest acord.

Aquest informe pressupostari l'elabora el departament promotor de la proposta concreta i avalua els costos i beneficis que implica per a la realitat social i econòmica (anàlisi socioeconòmica) així com també la repercussió en els recursos personals i materials i en els pressupostos de la Generalitat en termes de fonts i de finançament (anàlisi financera).

Aquest informe és preceptiu si el cost total de la proposta té un impacte en les finances

de la Generalitat de Catalunya o en les finances de les entitats del seu sector públic vinculat que supera els 10.000.000 €. Si el cost total de la proposta s'estima que tingui un impacte superior als 25.000.000 €, l'informe havia d'ésser elaborat per l'aleshores Direcció General de Seguiment i Avaluació de Polítiques d'Estabilitat i Creixement.

L'avaluació econòmica s'incorpora a la Llei de finances públiques

La Llei 2/2014, del 27 de gener, de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic va incorporar la necessitat d'impulsar i coordinar l'avaluació econòmica de les polítiques públiques.

En concret, l'article 31 bis del Decret legislatiu 3/2002, de 24 de desembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya, determina que el departament competent en matèria de finances, en col·laboració amb els departaments i les entitats del sector públic de la Generalitat, ha d'impulsar i coordinar l'avaluació econòmica de les polítiques públiques per tal d'assegurar la rellevància, l'eficiència i l'efectivitat tant de les polítiques existents com de les futures i, alhora, manifesta que els projectes d'inversió i les intervencions públiques que es prevegi que tinguin un impacte rellevant han d'anar acompanyats d'un informe d'impacte econòmic i social en què s'avaluin els costos i els beneficis que implica el projecte per als seus destinataris i per a la realitat social i econòmica, mitjançant l'anàlisi cost benefici o altres sistemes d'avaluació en els termes que estableixi el Govern.

Es regula la memòria de l'anàlisi d'impacte normatiu per part de l'Estat

Amb l'objectiu de millorar els sistemes nacionals d'avaluació d'impacte que permetessin determinar les conseqüències econòmiques, socials i mediambientals d'una norma, així com les estructures de suport adaptades a cadascuna de les circumstàncies nacionals, el Parlament Europeu instava l'any 2005 els Estats membres a "legislar millor per potenciar el creixement i l'ocupació de la Unió Europea".

D'acord amb aquests objectius europeus, el Ministeri de la Presidència i per a les Administracions Territorials de l'Estat publica al BOE el Reial Decret 931/2017, de 27 d'octubre, pel qual es regula la memòria de l'anàlisi d'impacte normatiu i s'estableix la memòria de l'anàlisi d'impacte normatiu que ha d'acompanyar els avantprojectes de llei i els projectes

de reials decrets lleis, els reials decrets legislatius i les normes reglamentàries.

En definitiva, les iniciatives legislatives dels darrers anys que obren el camí cap a la millora dels processos per a la presa de decisions de les administracions públiques han d'anar acompanyades de marcs de reflexió estratègica i metodològica que garanteixin poder avançar en aquest camí més enllà de la iniciativa legislativa. I aquestes jornades de formació tenen, concretament, aquest objectiu últim. ■

Més de 30 professionals de l'Administració i de l'empresa han tingut l'oportunitat de discutir de manera estratègica projectes d'interès públic"

Societat, economia i biodiversitat

LLUÍS BROTONS

Investigador del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) i associat al Centre de Ciència i Tecnologia de Catalunya (CTFC)

ANA GARCÍA

Economista i presidenta de la Comissió d'Economia i Sostenibilitat del Col·legi d'Economistes de Catalunya

EULÀLIA COMAS

Tècnica del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS). Departament d'Afers Exteriors, Relacions Institucionals i Transparència

SANTI PÉREZ

Tècnic de la Subdirecció General de Biodiversitat i Medi Natural. Departament de Territori i Sostenibilitat

La Plataforma Intergovernamental Científic-Política en Biodiversitat i Serveis Ecosistèmics (IPBES), un organisme independent impulsat el 2012 per diverses agències de l'ONU i integrat per més de 130 governs, va fer públic el maig del 2019 un informe global sobre l'estat de conservació de la biodiversitat i els serveis ecosistèmics. Després que la Unesco en fes públic un resum dirigit a agents involucrats en el disseny de polítiques, l'informe va tenir un notable ressò internacional.

Elaborat per científics de més de 50 països, aquest informe és considerat l'estudi més rellevant i objectiu fins a l'actualitat sobre l'estat de conservació de la biodiversitat i aporta un missatge clar: un milió d'espècies animals i vegetals estan en risc d'extinció arreu del món, i moltes s'extingiran en les properes dècades, tret que hi hagi un canvi radical en els mètodes de producció i consum. És a dir: el teixit que conformen totes les formes de vida del planeta s'està encongint quantitativament, deteriorant i simplificant.

L'informe subratlla la responsabilitat humana en aquesta situació límit i apunta que els canvis en l'ús de la terra i el mar, i l'explotació directa de certs organismes i recursos en són els principals causants. Identifica factors de canvi directes i indirectes que han conduït a la situació actual. Els directes són principalment cinc: els canvis d'usos, la sobreexplotació directa, la contaminació, el canvi climàtic i les espècies invasores. Els indirectes són els causants últims d'aquests canvis i són principalment quatre: els canvis demogràfics i culturals, les decisions econòmiques i tecnològiques, els mecanismes institucionals i de governança, i els conflictes i epidèmies globals.

És actuant sobre els factors indirectes que es pot revertir, o almenys alentir, la pèrdua de biodiversitat i el deteriorament dels serveis ecosistèmics.

El terme no especialitzat, més inclúsiu, que l'IPBES utilitza per designar aquests serveis

proporcionats per la natura és el de contribucions de la natura a les societats humanes. La naturalesa, per exemple, contribueix a regular el clima o la qualitat de l'aire i ens ofereix aliment i energia. Les dades mostren que en les darreres dècades aquestes contribucions —de suport, d'aprovisionament, de regulació o culturals— estan minvant dràsticament. Alterar la natura ja està tenint un impacte directe en les societats humanes, i s'està comprovant que el desenvolupament econòmic, que és en part responsable de les causes, se'n ressentirà.

El vincle entre biodiversitat i societat és indissociable. Els ecosistemes naturals han estat de sempre la base del nostre benestar perquè

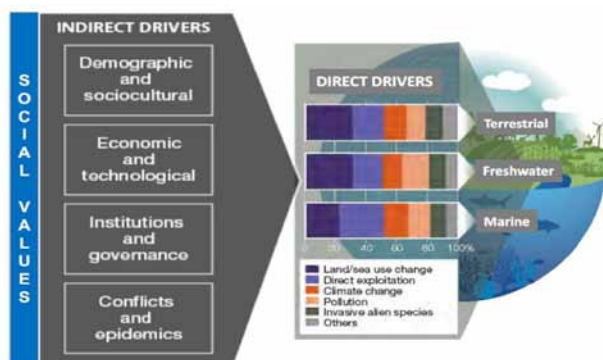
modelat la biodiversitat. Les dades dels programes de seguiment de la biodiversitat i dels avenços de la recerca científica ens situen, potser per primer cop, en vies de quantificar l'impacte que la nostra espècie ha tingut en els sistemes naturals i com el nostre model socioeconòmic els està condicionant.

Ens trobem en un moment d'inflexió per adoptar un canvi de paradigma en la nostra relació amb la natura. En moments com aquest la reflexió de fons és més necessària que mai. Segons l'IPBES no és tard per canviar el rumb, però cal començar a actuar ja i a tots els nivells.

Seguint aquesta recomanació proposem aprofundir en el debat a Catalunya. Des de la Generalitat de Catalunya, els departaments de Territori i Sostenibilitat i d'Acció Exterior, Afers Internacionals i Transparència, a través del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible, amb el suport del CREAL i del CTFC, van organitzar una primera jornada per donar a conèixer l'informe de l'IPBES. Es va celebrar el mes de juny passat i duia per títol *Ens estem quedant sols?* (es pot veure [aquí](#)). La jornada va posar el focus en valorar la pèrdua de diversitat biològica al nostre territori i identificar quins reptes cal atendre per conèixer amb més exactitud aquesta pèrdua.

Ara, en una segona jornada, volem tractar específicament els efectes socials i econòmics derivats de la situació actual i les respostes que diversos sectors productius poden donar a curt, mitjà i llarg termini per integrar els canvis transformatius que l'informe de l'IPBES reclama.

Tindrà lloc el 15 de gener de 2020 al Col·legi d'Economistes de Catalunya, organitzada per la Comissió d'Economia i Sostenibilitat amb el suport de la Generalitat de Catalunya, el CREAL i el CTFC, i tractarà dels vincles entre natura, societat i economia per donar a conèixer i debatre els efectes econòmics i socials de la pèrdua de biodiversitat i les accions que els principals sectors de l'economia catalana poden emprendre per revertir la situació. ■

ens proporcionen recursos, béns i serveis insubstituïbles. A mesura que la població humana i el desenvolupament econòmic han anat creixent, també han augmentat les pressions sobre aquesta font de recursos i benestar que és la natura.

S'estima que, si no es frena, la pèrdua de biodiversitat afectarà el compliment de part dels Objectius de Desenvolupament Sostenible marcats per l'ONU per al 2030, inclosos els relacionats amb l'erradicació de la pobresa o la fam. Una constatació que converteix la conservació de la natura en un assumpte de rellevància social i econòmica.

Catalunya no és aliena a aquesta tendència global. L'activitat humana durant milers d'anys agrícola, ramadera, silvícola i pesquera i, en el darrer segle, especialment industrial i globalitzada, ha transformat el paisatge natural i ha

Comissió d'Economia de la Salut

Adrià Comella: “La sanitat requereix un pressupost plurianual”

LLUÍS BOHIGAS

Economista i president de la Comissió d'Economia de la Salut del Col·legi d'Economistes de Catalunya
lluis.bohigas@economistes.com

El mes de maig passat l'Honorable Consellera de Sanitat, Alba Vergés, va fer una conferència al Col·legi amb motiu de la celebració del 40è aniversari de la Comissió i ens va dir: “Vull felicitar-vos per aquests 40 anys de la Comissió que ha tingut la visió de pensar què podem fer des de l'economia per ajudar al sistema de salut”, i ens va animar a continuar treballant.

Hem començat el curs acadèmic amb el dinar-col·loqui amb el director del CatSalut, el Dr. Adrià Comella sobre el Pla d'acció 2019-20 que el teniu [en aquest enllaç](#).

El pla d'acció comença amb unes propostes per millorar els serveis sanitaris, en primer lloc l'atenció primària. La vaga de metges d'atenció primària que hi va haver l'any passat va posar el focus en aquest nivell assistencial i hi ha una sèrie de compromisos. A l'atenció primària s'afegeix un enfocament cap a la comunitat, ja que no tan sols ha de tractar el malalt sinó també els problemes de salut comunitària.

L'atenció sociosanitària, que combina serveis sanitaris i socials, té un paper cada vegada més important per atendre les necessitats d'una població més envellida. Al pla es proposa dimensionar-la segons les necessitats i desenvolupar altres àmbits d'atenció intermèdia com els hospitals de dia comunitaris.

L'hospital per a malalts aguts i especialment els hospitals més grans atenen malalts cada vegada més complexos amb una tecnologia cada cop més sofisticada. El pla proposa rede-

finir criteris per ordenar el nivell terciari. Les innovacions diagnòstiques i terapèutiques s'apliquen en primer lloc en aquests centres que són també els de cost més elevat. Per millorar l'eficiència i la coordinació entre aquests hospitals i la resta de la xarxa sanitària s'han posat en marxa plans per ordenar l'atenció d'algunes malalties: oncologia, Parkinson, etcètera. També es preveu fomentar les aliances estratègiques entre centres hospitalaris i d'altres.

Les accions anteriors tenen l'objectiu de millorar els serveis assistencials i adequar-los a les necessitats de la població, a continuació hi ha un paquet de mesures per millorar la gestió del sistema. El CatSalut vol fomentar el treball en xarxa i la integració entre nivells assistencials per donar un millor servei al ciutadà. Es preveu apoderar l'atenció primària i integrar la xarxa sanitària amb la social. Millorar l'accessibilitat dels pacients als serveis de salut és un objectiu del pla que preveu revisar la normativa i desplegar el pla nacional d'urgències. El pla preveu avaluar els resultats per tal de millorar la qualitat del servei. La millora en la utilització dels fàrmacs és un objectiu, tant pel que fa als fàrmacs dispensats a la farmàcia i subvencionats pel CatSalut com pel que fa als fàrmacs més complexos que es dispensen a l'hospital i que han crescut de manera accelerada els darrers anys.

Per tal de millorar el funcionament del sistema es proposa planificar proactivament i plurianualment la compra de serveis sanitaris i prestacions i adequar el model de finançament dels serveis. El director del CatSalut va afirmar que la sanitat requereix pressupostos plurianuals.

Per impulsar totes aquestes mesures el pla del CatSalut proposa reforçar la gestió global del sistema mitjançant noves eines i, entre les que tenen un paper molt significatiu, hi ha les eines tecnològiques. En la reorganització de l'organigrama del CatSalut que va acompanyar aquest pla es va crear una nova divisió de Sistemes d'Informació i Tecnologies. La base tecnològica és la història clínica de cada ciutadà, a partir de la qual es construeixen totes les aplicacions i els repositoris necessaris per a la millora de la gestió.

Una iniciativa transversal del pla consisteix a crear incentius per alinear les organitzacions als objectius del sistema.

Finalment hi ha dues mesures dirigides cap als professionals sanitaris i els ciutadans. Respecte als professionals, el pla es marca els objectius de retenir, potenciar i alinear talent i sistema sanitari. Respecte als ciutadans, el pla es posa l'objectiu de situar la ciutadania al centre de l'actuació del CatSalut, mitjançant els elements següents:

- a)** escoltar per millorar,
- b)** informar, formar i resoldre,
- c)** comunicar activament,
- d)** atendre i tramitar digitalment.

Per portar a terme aquest pla el CatSalut va reformar l'organigrama abans de l'estiu i una de les innovacions va ser crear la Divisió de Sistemes d'Informació i Tecnologies i a la vegada va desaparèixer la Divisió del Medicament i les seves funcions es van repartir entre les divisions Sanitària i Econòmica. ■

El funcionament del sistema es proposa planificar proactivament i plurianualment la compra de serveis i prestacions

Comissió d'Economia Agroalimentària

El sector carni-ramader front als desafiaments del segle XXI

FRANCESC REGUANT

Economista i president de la Comissió d'Economia Agroalimentària del Col·legi d'Economistes de Catalunya
francesc@reguant.cat

El clúster carni-ramader és, de llarg, el primer subsector alimentari de Catalunya en volum de producció i exportació amb una forta especialització en el sector porcí. En concret, Catalunya produeix el 41% de la carn de porc d'Espanya, el 7,8% d'Europa i l'1,6% del món, amb només un 0,1% de la població mundial.

L'especialització en la ramaderia intensiva ha estat l'alternativa estratègica de la qual s'ha dotat Catalunya a fi d'optimitzar una realitat física que li era desfavorable. Catalunya té poca aigua i una orografia complicada on no és possible una agricultura competitiva. L'alternativa ha consistit a comprar els aliments per al bestiar als països amb terra i aigua suficient, fent aquí l'engreix i la transformació càrnia amb tot el valor afegit que això representa. Aquesta estratègia ha permès sostenir la població a les àrees rurals, consolidar la primera indústria catalana (l'agroalimentària), atendre la demanda pròpia i obtenir un sobrant d'aliments per exportar a fi d'equilibrar de nou la balança alimentària.

El sector porcí a Catalunya s'ha desenvolupat a partir de dos vectors.

- Des del punt de vista de l'**oferta**, en assolir una alta competitivitat basada en l'impuls tecnològic i una adequada gestió, on el sistema d'integració ha jugat un rol important.
- Des del punt de vista de la **demand**a, el sector ha comptat amb l'esquer del consum incrementat als països emergents amb la Xina al capdavant. Malgrat la volatilitat associada a un sector que produeix un aliment perible, els darrers deu anys els preus del porc han estat en general remuneradors. Concretant en la conjuntura actual el porc compta amb preus molt sensiblement per sobre de les mitjanes històriques. La pesta porcina africana (PPA) ha impactat durament el sud-est asiàtic, fet que ha afectat el sector tenint en compte que la Xina és el primer productor i, alhora, el primer importador mundial de carn de porc. Això està comportant un increment molt notable de la demanda d'importacions des de la Xina.

La tempesta perfecta

Tanmateix, l'escenari global està canviant i diferents vectors estan problematitzant el consum

de carn. Alguns autors s'hi han referit com la tempesta perfecta.

1. Criteris mediambientals vinculats al canvi climàtic sobre la base d'un consum més alt de recursos del producte carni-ramader en relació amb les alternatives vegetals.

2. Criteris ètics amb relació al benestar animal, aspecte d'especial atenció des de la UE.

3. Criteris de salut en atenció als darrers informes de l'OMS. I, també, l'emergència de dos potencials competidors: l'impuls de la proteïna vegetal i la carn de laboratori obtinguda per cultiu cel·lular.

El conjunt d'aquests vectors està ja comportant als països desenvolupats una disminució moderada del consum de carn.

La problemàtica de la PPA no té una solució immediata, per tant, a curt termini continuarà una forta demanda. És esperable, però, una reacció de la Xina, més enllà d'incrementar les importacions, atesa la manca urgent de proteïna càrnia. Probablement es potenciarien altres alternatives, sobretot les aus. Pel que fa al llarg termini, aquests factors de crisi poden impulsar el desenvolupament d'alternatives a la carn convencional, fet que podria accelerar aquestes tendències.

Oportunitat per fer els deures

La bombolla no durarà sempre, tot i que hi ha factors que fan pensar en una onada de preus alts. Per tant, hauria de ser un bon moment per preparar l'endemà. Com?

1. Limitació a la construcció de noves granges a Catalunya atesa la saturació mediambiental. No és senzill prendre aquesta opció, els guanys a curt termini són llaminers, però raons de fons desaconsellen eixamplar la producció. El paper regulador de l'Administració hauria de ser decisiu.

2. Fer els deures mediambientals pendents en relació amb els residus i dejeccions. És a dir, el sector ha d'internalitzar els costos mediambientals. S'acaba d'aprovar el decret de gestió de la fertilització del sòl i dejeccions ramaderes, un pas interessant que hi pot ajudar, malgrat que amb 15 anys de retard.

3. Reforçar la bioseguretat i el benestar animal (dins del marc regulador europeu). Tots aquests factors han de repercutir en la millora de la imatge del sector en un moment que sorgeixen alternatives que cal tenir molt en compte i un seguit d'aspectes crítics emergeixen en la cultura del consumidor. Les granges que millor s'adaptin a aquestes noves exigències estaran en una millor posició per avançar quan es dissolgui la bombolla.

En resum, cal reinvertir els guanys conjunturals en eines de futur. Ara bé, caldria ser conscient que els deures en bona part repercuteixen sobre el sector integrat, que és el majoritari, quan els guanys van dirigits íntegrament a l'integrador en tant que ha assumit el risc de mercat. Caldria tractar aquest tema amb el grau d'excepcionalitat que representa i cercar les vies per donar una resposta justa que facilitessin els processos d'adaptació. ■

Consideracions prèvies a l'anàlisi d'estats comptables: l'EFE

MARTÍ GARCIA PONS
President de la Comissió de Comptabilitat (comissió conjunta CEC-ACCID) i professor associat d'Economia i Empresa de la UB
martgarcia@economistes.cat

JOSÉ LUIS MARTÍNEZ FERNÁNDEZ
Economista, soci de Marca Cardinal i professor associat de l'Escola Superior de Ciències Socials i de l'Empresa del Tecnocampus (centre adscrit a la UPF) jlm@marcardinal.com

La definició dels elements patrimonials (actiu, passiu i patrimoni net; despeses i ingressos), la hipòtesi bàsica del meritament (o de la data del fet), el principi de la prudència o el criteri de correlació d'ingressos i despeses, entre d'altres, omplen els estats comptables tradicionals (balanç de situació i compte de pèrdues i guanys) d'estimacions i prediccions: l'amortització dels actius fixos, el deteriorament, la periodificació, el valor actual de les provisions... Estimacions i previsions en mans dels elaboradors dels comptes anuals i que els òrgans d'administració fan seus en formular aquells.

Aquesta coexistència entre fets o transaccions i judicis subjectius dels directius ha suposat la pèrdua de credibilitat del resultat comptable. I això en benefici d'una magnitud que es considera molt més fiable: el *cash flow* o fluxos d'efectiu. Com diuen els anglosaxons, "*cash is a fact, profit is an opinion*".

Durant dècades l'indicador de resultat ha estat el més important de tots, per diverses raons:

- (1) Una bona gestió (resultat) es considerava, a llarg termini, el factor més determinant de la situació financera de la companyia.
- (2) El *cash flow* era, bàsicament, una eina de gestió interna que no es reportava a tercers.

(vegeu la taula 1 annexa)

Sens dubte, amb la incorporació de l'estat de fluxos d'efectiu (EFE) a partir dels exercicis iniciats l'any 2008 i la seva posterior anàlisi, la visió que aporten els comptes anuals és molt més completa i útil per a la presa de decisions.¹

De fet, l'EFE és l'únic document integrant dels comptes anuals que ens informa del moviment d'efectiu d'una empresa, i per tant és indispensable per poder determinar la capacitat que té una empresa per fer front a les seves obligacions de pagament a curt termini.

DEFINICIÓ I ESTRUCTURA

L'EFE és un estat comptable que ens informa bàsicament del moviment d'efectiu d'una

1. Segons l'IASB, l'objectiu de la comptabilitat és avaluar la possibilitat d'obtenir resultats i fluxos d'efectiu en el futur.

empresa durant un exercici econòmic i ens mostra la procedència dels actius monetaris representatius d'efectiu i altres actius líquids equivalents i la seva utilització o aplicació. Així, classifica aquests moviments en tres activitats (explotació, inversió i finançament) i indica també la variació neta de l'efectiu produïda durant l'exercici.

(vegeu la taula 2 annexa)

CONTINGUT

Els fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació ens informen dels cobraments i dels pagaments ocasionats per les activitats que constitueixen la principal font d'ingressos de l'empresa i per altres activitats que no puguin ser qualificades d'inversió o de finançament.

A diferència del que passa amb els fluxos de les altres dues activitats que utilitzen el mètode directe, aquest s'elabora utilitzant el mètode indirecte.

A aquests efectes, el resultat de l'exercici abans d'impostos serà objecte de correcció per eliminar les despeses i els ingressos que no hagin produït un moviment d'efectiu i incorporar les transaccions d'exercicis anteriors cobrades o pagades en l'actual, classificant separatament els conceptes següents:

a) Els ajustos per eliminar:

- Correccions valoratives, com ara amortitzacions, pèrdues per deteriorament de valor o resultats sorgits per l'aplicació del valor raonable, així com les variacions en les provisions.
- Operacions que hagin de ser classificades com activitats d'inversió o finançament, com ara resultats per alienació

d'immobilitzat o d'instruments financers.

- Remuneració d'actius financers i passius financers els fluxos d'efectiu dels quals s'hagin de mostrar per separat d'acord amb el que preveu l'apartat c) següent.
- b)** Els canvis en el capital corrent que tinguin el seu origen en una diferència en el temps entre el corrent real de béns i serveis de les activitats d'explotació i el seu corrent monetari.
- c)** Els fluxos d'efectiu per interessos, inclosos els comptabilitzats com a major valor dels actius, i cobraments de dividends.
- d)** Els fluxos d'efectiu per impost sobre beneficis.

Com es pot apreciar, l'adjectiu d'*explotació* que utilitzem a l'EFE no coincideix amb el contingut del resultat d'explotació del compte de pèrdues i guanys, en incloure el primer els interessos, els dividends cobrats i el pagament o cobrament de l'impost sobre beneficis.

La segona activitat, la d'inversió, inclou els pagaments deguts a l'adquisició d'actius no corrents (ANC), com immobilitzats intangibles, materials, inversions immobiliàries o inversions financeres, i els cobraments procedents de la venda o de l'amortització en el moment del venciment.

La tercera activitat correspon a l'activitat de finançament, la qual comprèn els cobraments procedents de l'adquisició per tercers de títols valors emesos per l'empresa o de recursos concedits per entitats financeres o tercers en forma de préstecs o d'altres instruments de finançament. També inclou els pagaments efectuats per amortització o devolució de les quantitats degudes i els pagaments en concepte de dividends.

ANÀLISI

En un article posterior exposarem les tècniques més habituals d'anàlisi de l'EFE com a complement a l'anàlisi tradicional del balanç de situació i del compte de pèrdues i guanys. Mentrestant us enllacem un interessant article sobre l'anàlisi de l'EFE de l'empresa GOWEX un cas de reconeguda manipulació de resultats.² ■

2. <https://drive.google.com/file/d/0BwvnGUTo2dVHY2N5ZXh6dWhlYzQ/edit>

Amb la incorporació de l'EFE i la seva posterior anàlisi, la visió que aporten els comptes anuals és molt més completa i útil

Comissió d'Economistes Auditors de Comptes

Gestió de riscos (als despatxos, no a les auditories)

AGUSTÍ SAUBI

Economista, soci de Crowe i membre del Comitè de Normativa i Procediments del REA-REGA
agusti.saubi@crowe.es

Ales firmes d'auditoria estem acostumats a tractar sobre riscos, però gairebé sempre des de la perspectiva del risc d'auditoria, al qual hem de donar resposta mitjançant els procediments corresponents, que poden ser de diferent índole. El concepte de fons de l'habitual matriu de riscos de qualsevol auditoria no és tan diferent al que correspondria a la matriu de riscos d'una empresa qualsevol o, com en el cas que ens ocupa, a una firma d'auditoria. Ningú no discuteix que la gestió de riscos és un aspecte crític per a totes les empreses, tant en termes de protecció dels actius, finances i operacions de l'empresa com a l'hora de contribuir satisfactòriament en el compliment legal, el govern corporatiu i la deguda diligència.

És important establir una cultura de gestió de riscos a l'empresa i administrar el risc com a part de les activitats diàries de cada membre de la plantilla en tots els nivells de l'empresa. L'objectiu de crear una cultura de gestió de riscos és crear una situació en la qual els socis i el personal busquin instintivament riscos i considerin els seus impactes en prendre decisions operatives efectives.

Això és en el que ha estat treballant el Comitè de Petites i Mitjanes Firmes de l'IFAC (IFAC SMP Committee), que va reunir professionals de tot el món per debatre sobre la gestió dels riscos en les empreses en general, però especialment enfocat en les firmes petites i mitjanes. D'aquestes reunions van sorgir diversos articles sobre els programes de gestió de riscos, així com material que s'ha inclòs en una guia de gestió de petits i mitjans despatxos. En aquest article es resumeixen alguns dels aspectes més destacables de les conclusions a què van arribar pels experts.

La implementació d'un programa de gestió de riscos proporciona molts beneficis, que inclouen:

- Planificació estratègica més efectiva;
- Millor control de costos, avaluació de clients i processos d'acceptació;
- Augment de la rendibilitat a través de millors controls de clients i treballs;
- Riscos reduïts de litigis com a conseqüència de processos i plans de contingència;

- Més coneixement i comprensió de l'exposició al risc;
- Un mètode sistemàtic, ben informat i complet de presa de decisions;
- Menys interrupcions i menys repeticions de tasques a través d'una millor comprensió del procés per part de tot el personal de l'empresa; i
- Establiment del marc per a la millora contínua dins de l'empresa.

Els vuit passos necessaris per **establir un programa de gestió** de riscos són aquests:

1. Implementar un marc de gestió de riscos basat en la política de riscos

En desenvolupar el mapa de gestió de riscos de la firma s'han de considerar els serveis oferts, el màrqueting i la comunicació, qüestions diverses relatives a recursos humans, gestió de recursos, obligacions reguladores, problemes d'IT i seguretat, pla de successió, acceptació i continuïtat de clients i la gestió financera.

2. Establir el context

S'han de considerar les metes i objectius del despatx i l'entorn en el qual opera (cultural, legal i operacional). Cal identificar parts interessades internes i externes (clients, personal, consultors, agents, sistemes interns, tercers, proveïdors...).

3. Identificar riscos

Identificar els riscos actuals i potencials, així com els controls existents per a cadascun d'ells. Els riscos potencials poden procedir

de serveis prestats, de contractes, d'acceptació o continuïtat de clients o de risc d'execució incorrecta.

4. Analitzar i avaluar riscos

Analitzar i avaluar els riscos de manera contínua implica una comparació dels nivells d'exposició amb un nivell de tolerància predeterminat, el grau de control, les pèrdues potencials o reals i els beneficis i oportunitats que presenta el risc. Per identificar el cost dels controls i la seva adequació cal considerar la probabilitat d'ocurrència d'un fet i les conseqüències del mateix (Risc = Probabilitat x Conseqüència).

En avaluar i catalogar el nivell de risc en la firma, s'han de preveure totes les àrees d'especialitat, tant les ja existents com les previstes a desenvolupar; la composició, experiència i perícia de la firma; els procediments de gestió i de control intern; la probabilitat de ser demandat i el procés per avaluar els clients, tant els nous com els històrics.

El mapa de riscos ha de preveure tant els riscos interns com els externs. Com a interns tindriem els temes del personal, les oficines i la seva ubicació, amenaces a la reputació, els sistemes informàtics... Els riscos externs poden procedir de clients, competidors actuals i potencials, nova regulació, etcètera.

5. Tractar i gestionar riscos

Les estratègies per gestionar un risc poden preveure acceptar-lo, evitar-lo, transferir-lo (totalment o parcialment), o bé retenir-lo reduint la probabilitat d'ocurrència o les seves conseqüències. Els plans d'acció es poden desenvolupar en funció dels nivells actuals d'exposició al risc, de l'èxit dels controls, del temps previst per a la implementació de mesures i, òbviament, del pressupost disponible.

En àrees identificades com d'alt risc, les mesures que cal adoptar poden consistir fins i tot a replantejar-se el manteniment d'una divisió o el seu desenvolupament, tornar a formar al personal o contractar experts. Els procediments de gestió de riscos poden incloure:

- Claredat en els termes de l'encàrrec contractat;

És important establir una cultura de gestió de riscos a l'empresa i administrar el risc com a part de les activitats diàries de cada membre de la plantilla"

- Estar adequadament coberts per una assegurança i portar un seguiment idoni de les reclamacions;
- Mantenir documentació precisa (dels riscos, dels controls i d'altres mesures);
- Garantir el compliment del pla d'acord amb el calendari previst;
- Acceptar encàrrecs només en aquelles àrees en què es posseeix prou experiència; i
- Implementar polítiques estrictes de selecció de clients.

6. Comunicar i consultar

Ha de comunicar-se i consultar-se amb totes les parts de l'empresa, fins i tot amb tercers, per assegurar-se que tots estiguin ben informats. Per exemple, convé evitar haver d'assumir responsabilitats que no ens corresponen. Hi ha riscos propis dels clients que acabem assumint com nostres. És important avisar el client per escrit (complint de pas amb la NIA-ES 260) de les dates i de les conseqüències rellevants en cas que no adoptin les mesures necessàries, així se li transfereix així el risc d'incompliment.

7. Revisar i actualitzar el mapa de riscos

Cal seguir de prop i revisar les estratègies de gestió de riscos periòdicament. Amb el temps, es creen nous riscos, els riscos existents evolucionen (augmenten o disminueixen), la prioritat del risc pot canviar o les estratègies de tractament del risc poden deixar de ser efectives. El seguiment ha de comprendre la revisió dels riscos existents, la identificació de nous riscos, localitzar els punts problemàtics del nostre mapa de riscos i avaluar l'efectivitat de les estratègies plantejades.

El seguiment continu assegurarà que s'introdueixin noves mesures per controlar els nous riscos a mesura que sorgeixen. Cal una revisió contínua per garantir que les estratègies continuïn funcionant i que la posició general dels riscos és assumible en relació amb els seus costos potencials.

8. Documentar

Cal mantenir documentat el mapa de riscos amb un registre de totes les polítiques i procediments, inclosa la documentació del procés d'avaluació, els principals riscos i les mesures dissenyades per reduir l'impacte d'aquests riscos principals. Si no es documenten les polítiques, es poden produir errades a causa de malentesos o d'interpretacions errònies. Un manual de polítiques proporciona una referència constant i un marc per verificar que les operacions es duen a terme de la manera inicialment prevista.

Una vegada hem aconseguit muntar el nostre mapa de riscos al despatx, per a **una bona gestió del mateix** és imprescindible desenvolupar tots i cadascun dels passos següents:

1. Començar contractant personal altament qualificat

En el procés de contractació les firmes han d'atreure empleats que tinguin les habilitats tècniques requerides. L'atenció també ha de centrar-se en les habilitats de comunicació i en la capacitat de treballar en equip, cosa que redundarà en un rendiment millor.

2. Assegurar-se que els empleats estiguin formats adequadament

Els bons programes de formació brinden als empleats les habilitats tècniques, de comunicació i altres habilitats necessàries com el lideratge i la gestió d'equips. Les firmes han de vetllar per la retenció dels empleats i el seu correcte desenvolupament.

3. No delegar tasques a qui no tingui la capacitat suficient

Delegar de manera efectiva farà créixer les habilitats professionals de cada empleat. Els socis o els gerents han d'anar guiant el desenvolupament de l'empleat a través d'una delegació correcta en cada fase del treball.

4. Assegurar-se que els empleats coneguin els sistemes i els procediments estàndards

Sense els programes i sistemes adequats, l'equip podria no rebre les pautes clares i concises per treballar. Al seu torn, l'absència d'un mètode suposa un risc reputacional i pot implicar la pèrdua de la confiança dels clients.

5. Tenir un procediment per identificar febleses o problemes amb els programes

Cada membre de l'equip ha de poder comunicar qualsevol deficiència observada en el programa d'auditoria. El responsable tècnic ha de resoldre els dubtes i problemes.

6. Fer servir els processos de revisió adequats

Les firmes han de tenir implementat un correcte sistema de revisió dels papers que cobreixi degudament totes les categories professionals.

7. Mantenir honoraris que assegurin un marge adequat

Les firmes han de definir la tipologia de client que volen. L'habitual és que es busquin clients als quals oferir una àmplia gamma de serveis, i amb honoraris satisfactoris.

Convé evitar la concentració d'honoraris (o marge) en uns pocs clients. Més enllà de la independència financera, cal evitar el risc de dependència de clients.

8. Tenir una assegurança adequada

Si bé és fàcil dir que la millor forma de protecció és evitar el problema en primer lloc, tal com s'ha comentat, és imprescindible disposar de la cobertura correcta de les pòlisses d'assegurança.

9. Fer una còpia de seguretat dels registres

La necessitat d'una tecnologia adequada i de procediments enfront de contingències és crítica. S'ha de disposar de còpies de seguretat eficients dels arxius i programes principals, o bé en un segon servidor aliè, o bé en el núvol.

10. Divulgar adequadament les polítiques de confidencialitat i de protecció de dades

Finalment, la formació professional posa gran èmfasi en la necessitat de mantenir la confidencialitat sobre la informació comercial. Cal complir amb els diversos requisits ètics i legals per a la confidencialitat del client i la seguretat de la informació privada és un aspecte de vital importància.

Segurament molts punts dels comentats pels experts són evidents i prou coneguts per totes les firmes. Tanmateix, això no significa que adoptem o que tinguem implementats els sistemes de prevenció de riscos correctes. És millor prevenir que haver de lamentar-se posteriorment per no haver pres les mesures necessàries. ■

Amb el temps, es creen nous riscos, els existents evolucionen, la seva prioritat del risc pot canviar o les estratègies de tractament deixar de ser efectives”

Comissió d'Economia i Sostenibilitat

La inversió en projectes sostenibles progressa

ALBERT GARCIA PUJOL

Economista i membre de la Comissió d'Economia i Sostenibilitat
 agarciapujol@economistes.cat

El món de les finances sembla que es mou de manera decidida cap a un finançament més gran del que podríem anomenar projectes verds: projectes orientats a la sostenibilitat. Aquesta és l'opinió, entre d'altres, de la xarxa internacional Centres Financers per la Sostenibilitat (FC4S), qui en el document publicat el propassat 9 d'abril pel seu director, Stephen Nolan, ens indica que s'està produint un moviment global significatiu que fa que cada vegada més centres financers adoptin posicions estratègiques en relació amb les finances sostenibles. En sentit genèric i potser de manera no gaire precisa, s'utilitza el terme finances sostenibles quan el projecte al qual es destina la inversió incorpora factors ambientals, socials i de governança (ESG).

Aquest moviment significatiu que percep, entre d'altres, la xarxa internacional FC4S ve impulsat per dos grans acords internacionals, el COP21, o acord de París sobre el canvi climàtic, i l'acord sobre el desenvolupament sostenible, conegut com a ODS o *Agenda 2030*. Aquests dos grans acords internacionals de finals del 2015 són unes peces importantíssimes per a l'impuls d'una economia sostenible, la qual obliga a noves i importants inversions i requereix dinamitzar els fons que les financen. En un moment en què sembla que hi ha dificultats per trobar nous projectes on invertir, la sostenibilitat es pot convertir en la nova frontera dinamitzadora de les grans inversions.

Els últims anys s'han multiplicat els informes que ressalten la creixent inclinació i interès de

les finances pels projectes sostenibles, els projectes ESG. L'últim informe de l'FMI sobre estabilitat financera global, publicat el 16 d'octubre d'aquest any, dedica el capítol 6 a les finances sostenibles. Segons aquest informe, els actius financers destinats a projectes ESG estan creixent. Durant els tres primers trimestres del 2019, els fons d'inversió ESG han incorporat actius per un valor de 850.000 milions de dòlars, la majoria —560.000 milions— en accions i uns altres 150.000 milions en renda fixa (bons verds). Així i tot, aquestes quantitats encara representen un percentatge petit, al voltant del 2%, de l'activitat total dels fons d'inversió. Atesa la poca precisió de la definició de què és i què no un projecte ESG, l'estimació de la inversió total en aquest tipus de projecte varia en un espectre força ampli: dels 3 bilions de dòlars (segons JP Morgan, 2019) als 31 bilions (segons la Global Sustainable Investment Alliance, 2019).

A la Unió Europea, les notes estratègiques publicades el juny del 2017 pel Centre Europeu d'Estratègia Política, veritable *think tank* intern creat l'any 2014, ens informen de la necessitat de destinar 180.000 milions d'euros anuals fins al 2030 per cobrir el dèficit inversor existent en l'actualitat i poder complir amb la transició energètica (uns 100.000 milions anuals) i amb la modernització del transport (uns 80.000 anuals). Aquesta xifra s'ha vist confirmada per les quatre directives i les quatre regulacions que componen el paquet "Energia neta per a tots els europeus", que va completar el procés legislatiu el 14 de juny de 2019.

Les oportunitats d'inversió existeixen i se n'estan construint de noves. Davant de cada projecte cal valorar-ne la rendibilitat però, igualment, calen instruments per identificar-lo i classificar-lo com a projecte ESG. També cal disposar de marcs adequats a fi de valorar els riscos per a la sostenibilitat i per a la seva divulgació (*disclosure*), de manera que aquests riscos quedin integrats en el procés de presa de decisions d'inversió i en el procés del seu assessorament. Val a dir que hi ha unanimitat en aquestes qüestions, mostra d'això n'és l'informe de l'FMI abans esmentat.

Quant a la UE es pot fer referència al comunicat de març del 2018, "Pla d'acció: finançar el desenvolupament sostenible", on es pot llegir: "el desplaçament de fluxos de capital cap a activitats econòmiques més sostenibles requereix una interpretació comuna del que significa 'sostenible', cal establir-hi una taxonomia". Aquesta és la mesura que es considera més important i urgent de les que s'hi descriuen. L'existència del dèficit inversor es vincula directament amb aquesta falta de claredat. Pel que fa a la divulgació dels riscos de les inversions relacionats amb la sostenibilitat, la UE, amb data de maig del 2019, ha emès la proposta per a la seva reglamentació, la qual es troba ara pendent de votació en el plenari.

El 22 de juliol, Barcelona Centre Financer Europeu (BCFE), membre de l'FC4S, va organitzar a la Borsa de Barcelona l'acte *Taxonomia: factor essencial per a la sostenibilitat financera*. Durant la ponència central de l'acte, Helena Viñes va presentar la primera versió de l'informe sobre taxonomia elaborat pel TEG (grup d'experts tècnics) de la Comissió Europea.

Aquest primer informe per implementar una taxonomia, aplicable a la UE i a la resta de països, se centra en dos dels objectius proposats pel marc de la regulació sobre taxonomia de la UE: activitats de mitigació i activitats d'adaptació al canvi climàtic. S'espera la seva tramitació legislativa durant l'any 2020. Així mateix, es preveu que el 2022 es pugui disposar de la taxonomia per a la resta d'objectius: ús i protecció de l'aigua i els recursos marins, transició a l'economia circular, prevenció de la pol·lució i protecció d'ecosistemes. ■

Característiques de les persones emprenedores a Catalunya

AMADEU IBARZ

Economista i vicepresident del Grup de Treball d'Emprenedoria i Creació d'Empresa del CEC
emprenedoria@coleconomistes.cat

En la major part de les recerques, articles i llibres que tracten el tema de l'emprenedoria es conclou que els principals factors determinants d'un projecte empresarial i del seu èxit i qualitat són la motivació i la formació de l'emprenedor. Així, per exemple, en els estudis sobre les anomenades empreses gasela (empreses noves que mostren de manera sostenible alts nivells de creixement en vendes i ocupació), s'observa que sovint han estat creades per persones amb un bon nivell de formació, la motivació de les quals per crear l'empresa va ser la percepció que existia una bona oportunitat de negoci. En les recerques relatives a les anomenades empreses *born global* o empreses de ràpida internacionalització s'arriba a conclusions similars.

Formació dels emprenedors

L'educació formal de l'emprenedor és un component clau del seu capital humà i, per extensió, de la qualitat de l'emprenedoria. Les investigacions assenyalen que, en entorns amb informació incompleta, com sol succeir en crear una nova empresa, el nivell d'estudis té un valor important com a senyal d'habilitat productiva (Riley, 2002). El coneixement previ adquirit exerceix un paper molt rellevant en el desenvolupament del projecte de l'emprenedor, i és d'una gran utilitat per identificar i valorar oportunitats de negoci (Shepherd i Detienne, 2005; Haynie *et al.*, 2009) i per adaptar-se a noves situacions (Weick, 1996). Això justifica la importància de l'educació, sobretot en el moment de la posada en funcionament d'una empresa, en què la incertesa és elevada. Però no tan sols és rellevant en el moment de la posada en marxa del projecte empresarial, sinó que també ho és com a determinant de l'orientació al creixement (Colombo i Grili, 2010) o a la innovació (Koellinger, 2008; Ucbasaran *et al.*, 2008).

Segons l'estudi GEM, el 2018 més d'un 90% dels emprenedors a Catalunya tenen estudis secundaris o superiors i un 62%, estudis de grau o de postgrau.

El 2018, tant a Catalunya com a Espanya, es corregeix la tendència a la baixa obser-

vada amb els emprenedors amb estudis superiors (grau i postgrau) des del 2015 que, segons l'informe de l'any anterior, podia ser deguda a biaixos o distorsions mostrals. La correcció a Catalunya porta aquest indicador a valors superiors als d'Espanya i als d'altres països d'alts ingressos, la qual cosa hauria de reflectir-se en un augment de la qualitat de les noves empreses.

S'hi aprecia que la propensió a emprendre ha estat durant l'última dècada més gran en les persones amb un nivell d'educació superior (grau i postgrau). Les tendències més rellevants d'aquestes sèries són l'augment de les persones amb estudis superiors (grau), especialment acusat el 2018, i la persistent disminució des del 2014 de les persones amb estudis primaris i el 2018 també de les persones amb estudis secundaris.

Motivació per emprendre: oportunitat versus necessitat

La decisió de crear una empresa pròpia, d'emprendre, pot ser conseqüència de factors positius com, per exemple, aprofitar una oportunitat de negoci, posar en pràctica les pròpies idees o aconseguir una realització personal més gran. En aquests casos, l'emprenedor es veu atret cap a l'emprenedoria per aquestes perspectives i, per això, parlem de creació per oportunitat o *pull*. En altres ocasions o circumstàncies, els motius per crear una empresa pròpia arrenquen de fets que tenen certes connotacions negatives, com poden ser un acomiadament, l'atur o la marginació social, i així, és la manca d'altres alternatives personals la que empeny les persones a establir la seva pròpia empresa

com a mitjà de subsistència. En aquest cas parlarem d'emprenedoria per necessitat o *push*. Els treballs sustentats per les teories del capital humà i el capital relacional, que estudien de manera multidimensional els determinants del creixement en diferents països, suggereixen que les motivacions de l'empresari influeixen en el nivell de creixement del nou negoci. Així, la creació per oportunitat, en oposició a la creació per necessitat, constitueix un dels principals determinants de la probabilitat de creixement de les noves empreses.

Els resultats del GEM Catalunya 2018-2019 mostren que la majoria dels enquestats declaren que la seva principal motivació per crear la seva empresa va ser per oportunitat. En aquest aspecte la conclusió és semblant a la de l'informe de l'any anterior. A Catalunya, el percentatge de persones adultes involucrades en la posada en marxa d'una empresa de creació recent que declaren que el motiu per emprendre és per oportunitat és molt superior al d'aquelles que declaren que és per necessitat.

El percentatge dels emprenedors que declaren que el principal motiu per crear l'empresa va ser per aprofitar una oportunitat de negoci és del 53,4% a Catalunya, que es desglossa en un 31,1% per aconseguir una independència més alta i un 22,3% per augmentar ingressos. Per la seva banda, la motivació per necessitat és del 17,1% a Catalunya.

Es comparen les percepcions, valors i aptituds dels emprenedors segons els dos principals grups d'edat (18-34 anys davant de 35-64 anys). S'aprecia que els joves tendeixen a mostrar una percepció més positiva de l'entorn i de l'emprenedoria.

Especialment cal destacar que el percentatge de joves que declaren que emprendre genera estatus social i econòmic, que posseeixen les habilitats per emprendre, que perceben oportunitats en l'entorn i que coneixen altres emprenedors és força superior (cinc punts percentuals o més) al dels emprenedors de 35 a 64 anys. ■

Més d'un 90% dels emprenedors a Catalunya tenen estudis secundaris o superiors i un 62%, estudis de grau o de postgrau

Comissió d'Assessors Fiscals

Presentació de declaracions tributàries fora de termini: recàrrecs i sancions

RICARD VIÑA ARASA
Economista. Servei d'Assessorament Fiscal
del Col·legi d'Economistes de Catalunya
geafbcn@economistes.cat

La presentació fora del termini legal establert per la normativa tributària suposa la comissió d'una infracció tributària, segons disposa l'article 198.1 de la Llei general tributària (LGT) i, per tant, serà sancionable en funció de la graduació de la infracció.

Ara bé, si l'obligat tributari presenta l'autoliquidació d'un deute **abans** de ser requerit per l'Administració, no serà objecte d'un procediment sancionador i només s'hauran de satisfer els recàrrecs que estableix l'article 27 de la LGT.

Ens podem trobar en diferents situacions:

- **No** presentar en el termini autoliquidacions o declaracions (negatives, a compensar o a tornar), sense que es produeixi perjudici econòmic per a la hisenda pública, es considera una **infracció lleu** amb multa fixa de **200 €**.
- **No** presentar en el termini declaracions censals, o la comunicació de la designació de representant de persones o entitats, es considera infracció lleu amb multa fixa de **400 €**.
- **No** presentar en el termini declaracions obligatòries de subministrament d'informació, exigides amb caràcter general (art. 93 i 94 LGT) es considera **infracció lleu** amb multa de **20 €** per cada dada o conjunt de dades referides a una mateixa persona o entitat que hagués hagut d'estar inclosa en la declaració, amb un mínim de **300 €** i un màxim de **20.000 €**.

ATENCIÓ: si les autoliquidacions o declaracions són presentades fora de termini **sense requeriment previ**, la sanció i els límits mínim i màxim seran **la meitat dels esmentats**.

- **No** presentar en el termini declaracions o documents relacionats amb les obligacions duaneres quan no determini el naixement d'un deute duaner es considera **infracció lleu** amb multa proporcional a l'**1%** del valor de les mercaderies a les quals les declaracions i documents facin referència, amb un mínim de **100 €** i un màxim de **6.000 €**.

- **No** comunicar el **canvi de domicili fiscal** o el canvi d'aquest per part de les persones físiques que no realitzin activitats econòmiques es considera **infracció lleu** amb multa fixa de **100 €**.

- **No** complir les condicions establertes a les autoritzacions que pugui concedir l'autoritat duanera o les condicions a les quals queden subjectes les mercaderies per aplicació de la normativa duanera es considera **infracció lleu** amb multa fixa de **200 €**.

Recàrrecs per a declaracions fora de termini sense requeriment previ

Segons l'article 27 de la LGT, el contribuent que no hagués liquidat els deutes en els terminis assenyalats per les lleis pròpies de cada tribut pot efectuar el corresponent pagament fora de termini sense sancions si no hagués mediat requeriment previ per part de l'Administració tributària, però sí que ha de pagar un recàrrec sense interessos de demora.

Període transcorregut	Recàrrec
Si l'autoliquidació es presenta dins dels tres mesos següents a la finalització del termini establert.	5%
Si l'autoliquidació es presenta entre els tres mesos i els sis mesos següents a la finalització del termini establert.	10%
Si l'autoliquidació es presenta entre els sis mesos i els dotze mesos següents a la finalització del termini establert.	15%
Si l'autoliquidació es presenta transcorreguts dotze mesos des de la finalització del termini establert.	20% (*)

(*) Més interessos de demora calculats des de l'endemà al termini dels dotze mesos següents a la finalització del termini establert per a la presentació de l'autoliquidació o declaració fins al dia en què aquestes s'hagin presentat.

Reducció dels recàrrecs

Els recàrrecs del **5, 10 o 15%** es reduiran en un **25%** (3,75, 7,50 o 11,25%) sempre que s'ingressi en el període voluntari (art. 62.2 LGT):

- L'import de les autoliquidacions extemporànies o, si escau, si es va sol·licitar ajornament en els terminis de l'ajornament concedit, i
- L'import del recàrrec corresponent.

ATENCIÓ: en els casos d'autoliquidacions extemporànies sense requeriment previ en què se sol·liciti un ajornament o fraccionament no s'evitarà l'exigència dels recàrrecs corresponents però sí els recàrrecs del període executiu.

Ara bé, si es presenten declaracions extemporànies sense requeriment previ i sense efectuar l'ingrés ni sol·licitar-ne l'ajornament o fraccionament, aquests recàrrecs per extemporaneïtat seran compatibles amb el recàrrec de constrenyiment.

Infracció per deixar d'ingressar el deute tributari resultant d'una autoliquidació

Aquesta infracció està regulada a l'article 191 de la LGT i **no** s'aplica quan l'obligat tributari regularitza la situació tributària sense requeriment previ per part de l'Administració tributària (ho hem vist abans, art. 27 LGT) ni si es presenta l'autoliquidació en el termini voluntari però no s'ingressa el deute, ja que en aquest cas s'inicia el procediment de constrenyiment.

Si les autoliquidacions o declaracions són presentades fora de termini sense requeriment previ, la sanció i els límits seran la meitat”

La **base** de la sanció per aquesta infracció és la quantia no ingressada.

La **infracció** és **lleu** quan:

- La base de la sanció no superi els 3.000 €.
- La base de la sanció superi els 3.000 € i no existeixi ocultació.

La **sanció** serà multa pecuniària proporcional del **50%**.

La **infracció** és **greu** quan:

- La base de la sanció sigui superior a 3.000 € i existeixi ocultació.
- Qualsevol quina sigui la quantia de la base de la sanció en aquestes situacions:
 - a) S'hagin utilitzat factures, justificants o documents falsos o falsejats, sense que sigui constitutiu de mitjà fraudulent.
 - b) La incidència de portar incorrectament els llibres o registres sigui superior al **10%** i inferior o igual al **50%** de la base de la sanció.
 - c) Es deixin d'ingressar quantitats retingudes o ingressos a compte repercutits, quan aquestes quantitats no superin el **50%** de la base de la sanció.

La **sanció** és multa pecuniària proporcional del **50 al 100%**, que es graduarà atenent als criteris de comissió repetida d'infraccions tributàries i de perjudici econòmic per a la hisenda pública.

La **infracció** és **molt greu** quan:

- S'haguessin utilitzat mitjans fraudulents.
- S'hagués deixat d'ingressar quantitats retingudes o ingressos a compte repercutits quan les esmentades quantitats superin el **50%** de la base de la sanció.

La sanció és multa pecuniària proporcional del **100 al 150%**, que es graduarà atenent als criteris de comissió repetida d'infraccions tributàries i de perjudici econòmic per a la hisenda pública.

Infracció tributària per incomplir l'obligació de presentar de manera completa i correcta declaracions o documents necessaris per practicar liquidacions

Aquesta infracció està regulada a l'article 192 de la LGT i s'aplica en els casos en els quals, en lloc d'una autoliquidació, l'obligat tributari ha de presentar una declaració i és l'Administració la que ha de liquidar. La qualificació de la infracció com a lleu, greu i molt greu i les sancions corresponents seran les mateixes que hem comentat referides a l'autoliquidació i regulades a l'article 191 de la LGT.

Infracció tributària per sol·licitar indegudament devolucions

Aquesta infracció està regulada a l'article 193 de la LGT i s'aplica en els casos en què, en lloc d'ingressar, s'obtenen indegudament devolucions. La qualificació de la infracció i les sancions seran les mateixes que figuren a l'article 191 de la LGT, però la base de la sanció serà la quantitat tornada indegudament amb motiu de la infracció.

Infracció tributària per sol·licitar indegudament devolucions, beneficis o incentius fiscals

Aquesta infracció està regulada a l'article 194 de la LGT i la infracció es produeix per la mera sol·licitud indeguda, malgrat no haver-ne obtingut la devolució, benefici o incentiu fiscal. La infracció és greu, la base de la sanció és la quantitat indegudament sol·licitada i la sanció consisteix en multa pecuniària proporcional del **15%**.

La sol·licitud indeguda de beneficis o incentius fiscals mitjançant l'omissió de dades rellevants o la inclusió de dades falses, en el cas que no procedeixi imposar a l'infractor una sanció per algunes de les infraccions dels articles 191, 192 o 195 de la LGT, serà sancionada amb multa pecuniària fixa de **300 €**.

Infraccions tributàries per determinar o acreditar impropriadament partides positives o negatives o crèdits tributaris aparents

Aquestes infraccions estan regulades a l'article 195 de la LGT i totes dues són greus.

En la infracció per determinar partides a compensar o deduir a la base imposable, la base de la sanció seran les quantitats indegudament acreditades i la sanció serà una multa pecuniària proporcional del **15%**.

En la infracció per determinar partides a compensar o deduir a la quota o crèdits tributaris aparents, la base de la sanció són les quantitats indegudament acreditades i la sanció, una multa pecuniària proporcional del **50%**.

Infracció tributària per imputar incorrectament o no imputar bases imposables, rendes o resultats per les entitats en règim d'atribució de rendes

Aquesta infracció està regulada a l'article 196 de la LGT i és considerada greu. La base de la sanció és l'import de les quantitats no imputades. La sanció consisteix en multa pecuniària proporcional del **40%**.

Infracció tributària per imputar incorrectament deduccions, bonificacions i paga-

Si l'obligat tributari presenta l'autoliquidació d'un deute abans de ser requerit, no serà objecte de sanció i només s'hauran de satisfer els recàrrecs"

ments a compte per les entitats en règim d'atribució de rendes

Aquesta infracció està regulada a l'article 197 de la LGT i és considerada greu. La base de la sanció és l'import que resulti de sumar les diferències amb signe positiu, sense compensar amb les diferències negatives, entre les quantitats que s'haguessin d'haver imputat a cada soci o membre i les que es van imputar a cadascun d'ells.

La sanció consisteix en multa pecuniària proporcional del **75%**.

Infracció tributària per no presentar en el termini autoliquidacions o declaracions sense que es produeixi perjudici econòmic, per incomplir l'obligació de comunicar el domicili fiscal o per incomplir les condicions de determinades autoritzacions

Aquestes infraccions es troben regulades a l'article 198 de la LGT i són considerades com a lleus.

La infracció per no comunicar el domicili fiscal o el seu canvi se sanciona amb multa pecuniària fixa de **100 €**.

La infracció per no presentar en el termini autoliquidacions o declaracions sense produir perjudici econòmic se sanciona segons els casos.

- a) Declaracions censals, amb **400 €**.
- b) Designació del representant de persones o entitats, amb **300 €**.
- c) Declaracions informatives (articles 93 i 94 de la LGT), amb sanció de **20 €** per cada dada o conjunt de dades, referides a una mateixa persona o entitat que s'hagi omès, amb un mínim de **300 €** i un màxim de **20.000 €**. Però cal tenir en compte dues situacions:

- Si es presenten fora de termini sense requeriment previ, la sanció és la meitat de les indicades.
- Si s'haguessin efectuat diversos requeriments, les sancions són compatibles amb les establertes a l'article 203 de la LGT (resistència a l'actuació de l'Administració). ■

Problemàtica i aspectes pràctics de la mediació concursal

LAURA PEDREÑO VARGAS

Economista i secretària de la Comissió de Mercantil, Concursal i Experts Judicials del CEC
laura@pedreno.es

El passat 2 d'octubre, la Comissió de Mercantil, Concursal i Experts Judicials del Col·legi d'Economistes de Catalunya va organitzar a la seu de Barcelona, amb connexió per videoconferència amb les seus de Lleida i de Tarragona, un debat concursal que portava per títol *La problemàtica i els aspectes pràctics de la mediació concursal*. Va ser presentat per Jordi Albiol, president de la Comissió de Mercantil, Concursal i Experts Judicials, i moderat per qui subscriu en la seva qualitat de secretària de la Comissió de Mercantil, Concursal i Experts Judicials. Per desenvolupar-lo, vam comptar com a ponent amb la il·lustre presència de Raúl Nicolás García Orejudo, magistrat-jutge del Jutjat Mercantil núm. 7 de Barcelona.

El primer tema plantejat va ser la tramitació dels concursos consecutius sense massa activa que, gràcies als acords aconseguits pels jutges de Barcelona que tramiten aquest tipus d'expedients, estan tenint una durada de tres a quatre mesos en la majoria dels casos.

El magistrat va indicar que és possible una tramitació en aquest termini perquè es compleixen tots els tràmits procedimentals, i s'ofereix una tutela als creditors a través de les publicacions, la tramitació de les impugnacions i oposicions corresponents. Entén que el positiu d'aquests acords és que han estat difosos i ben acceptats pels professionals.

Quant als problemes oposats, va explicar que són molts i variats, i que poc a poc es van il·luminant determinats dubtes que, en la tramitació d'aquests expedients són molts i variats, van sorgir a l'entorn de tota l'aplicació del sistema de mediació concursal. Sens dubte el més important és el del crèdit públic, que sembla que ha quedat saldat amb la Sentència del Tribunal Suprem de 2 de juliol de 2019, que segurament marcarà un abans i un després.

Va apuntar que Catalunya lidera les dades en presentació de concursos de persona física en relació amb la resta d'Espanya, fet que obeeix a diverses raons, com per exemple a les interpretacions favorables que han fet els jutjats mercantils i que ha acollit la Secció 15 de l'Audiència Provincial de Barcelona, que accepta en la majoria dels casos els criteris que tenien els jutges en matèria d'exoneració i en alguns casos els ha aplicat amb aquesta visió finalista o favorable en la interpretació de la norma de la manera més beneficiosa per al deutor que es troba en la possibilitat de sol·licitar l'exoneració dels seus deutes.

Igualment considera sa senyoria que la sentència de Tribunal Suprem del passat 2 de juliol farà que es potenciï a la resta d'Espanya la tramitació dels procediments de segona oportunitat, la qual cosa farà que tot millori. Com per exemple que el concurs de persona física no empresari torni als jutjats mercantils, que actualment tramiten els jutjats de primera instància.

Aquests jutjats, en no ser especialistes en la matèria, es veuen embussats en moltes ocasions perquè desconeixen com cal tramitar el procediment, fet que és un veritable problema.

Entrant en l'anàlisi de la sentència, el magistrat va manifestar que aquesta és més interessant que el mateix titular que el Tribunal Suprem admet que el crèdit públic pugui ser exonerat via el pla de pagaments. Així, resumeix les qüestions en set punts:

1. Ha d'entendre's que un deutor és de bona fe si compleix els requisits de l'article 178 bis 3.

2. L'únic motiu d'oposició a l'exoneració dels deutes és no complir amb els requisits per ser considerat deutor de bona fe.

3. Per obtenir l'exoneració dels deutes s'han de donar els requisits de l'article 178 bis, apartats primer, segon i tercer, i els de l'apartat quart o cinquè.

4. Que en la sol·licitud inicial es vagi per l'apartat quart no obsta perquè en qualsevol moment es vagi pel cinquè sempre que es garanteixi la contradicció.

5. Es dona una interpretació finalista de la norma: la finalitat de la norma és facilitar la segona oportunitat. D'aquesta manera, el crèdit públic ha d'enquadrar-se en el pla de pagaments de tal manera que el règim d'ajornament en via administrativa que continuarà existint haurà d'emmotllar-se al regulat en el pla de pagaments.

6. En el pla de pagaments únicament ha d'incloure's el crèdit privilegiat i el crèdit contra la massa incloent el del crèdit públic i el dels aliments.

7. Pot acudir a l'exoneració dels deutes el deutor que només té un crèdit públic. Quant a aquest últim punt, el magistrat ha subratllat que proposarà que figuri en els acords dels magistrats que s'entengui per suplert el requisit per a aquesta mena de perfil.

En el debat obert se li van traslladar múltiples qüestions que el magistrat va atendre amb tota precisió, les quals, per la seva extensió, no és possible reduir en aquest article, si bé podran servir per a futures publicacions.

Una de les més interessants va ser la qüestió plantejada de si en el pla de pagaments cal admetre quitacions, en la qual el magistrat va manifestar la seva absoluta conformitat perquè, en cas contrari, aniria en contra del mateix sistema i no seria possible veure l'esforç raonable del deutor, en atenció a la seva capacitat econòmica per pagar els deutes en un termini. És important el termini que es fixi perquè valorar els incompliments al mes d'aprobat podria pervertir el sistema. ■

Catalunya lidera les dades en presentació de concursos de persona física en relació amb la resta d'Espanya

Una experiència innovadora, el llibre digital 'El futur econòmic de Catalunya, visions d'experts'

DAVID ROS SERRA

Economista i coordinador del llibre
davidrs.economista@gmail.com

El Col·legi d'Economistes de Catalunya publica al seu web aquest llibre que s'ha preparat i coordinat des de la Comissió d'Economia Catalana.

La iniciativa ve de fa més de dos anys, quan dos membres de la Comissió, els economistes Oriol Amat i David Ros, vam coordinar a l'agost i el setembre del 2017, al diari *El Punt Avui*, 40 articles sobre el futur de l'economia, que van aparèixer en la secció L'opinió dels experts.

L'edició digital ofereix molts avantatges, atès que, a banda de l'estalvi en els costos d'edició, també contribueix al medi ambient, amb menys paper i consum d'energia per part del transport.

El llibre es pot difondre amb facilitat, ja que s'ha publicat en dos formats, un en format PDF i l'altre, article per article. Quan a algú li interessi un article concret o el vulgui compartir, ho podrà fer a partir de l'enllaç. Els articles són curts, ja que tenen una llargada d'unes dues pàgines.

Autors i contingut

La majoria economistes, encara que també advocats, enginyers, empresaris... són tots ells especialistes de les seves matèries.

Albert Carreras, catedràtic d'Història i Institucions Econòmiques de la UPF, ens introdueix amb una visió històrica en quines han estat les relacions econòmiques Catalunya-Espanya i analitza quin futur pot tenir la Catalunya autonòmica.

El sorpasso de Madrid i els models econòmics de Madrid i Catalunya són analitzats des de vessants diferents per Jordi Angusto, professor de Teoria Econòmica de la UAB, i per Josep Reyner, consultor i auditor especialitzat en diagnòstics de riscos financers.

El catedràtic d'Economia Financera i Comptabilitat de la UPF Oriol Amat ens explica en què consisteix el dèficit fiscal de Catalunya i ens explica les diferents metodologies de càlcul que s'utilitzen.

La solidesa de l'economia catalana, els seus reptes i també les externalitats són analitzats per Joan B. Casas, doctor en Economia Financera i Comptabilitat. Catalunya, un pol d'estabilitat i prosperitat dins d'Europa és emmarcat per Martí Estruch, periodista especialitzat en relacions internacionals, i l'especialista en macroeconomia Pere Miret estudia el creixement de l'economia catalana en cas d'autogovern ple.

A partir d'aquí el llibre s'endinsa en les polítiques de futur de la mà de Josep Maria Forné, llicenciat en Filosofia per la UAB, que centra les polítiques de futur en el benestar de les persones; Jordi Angusto explica quin model econòmic es prefigura per a Catalunya; el doctor en Economia Modest Guinjoan ens dona una visió global de les polítiques econòmiques de futur; Joan Tristany, director general i secretari general d'AMEC, Associació Empresarial, explica el grau d'internacionalització de l'economia catalana i les seves perspectives. Quant a polítiques concretes, els enginyers Ignasi Sayol, Joan Amorós i l'advocat Ricard Font analitzen en profunditat el repte que representa per a Catalunya disposar de les infraestructures que necessita. El professor Francesc Reguant aprofundeix en el futur del sector agroalimentari.

Les polítiques sobre l'energia, el clima i la transició energètica són tractades per tres enfocaments complementaris a càrrec de la física Assumpta Farran i els enginyers Joan Vila i Ramon Garriga.

El paper de la regulació del que és privat per part del que és públic és estudiat per Oriol Amat.

A partir d'aquí el llibre aprofundeix en l'estudi del finançament, tant del sector privat com del públic: la professora i doctora en Economia i Empresa Marta Espasa ens proposa un model per a la hisenda catalana; els economistes Pere Miret i David Ros estudiem els diferents escenaris futurs de l'endeutament públic; l'economista i expert en finançament bancari Joan Maria Mateu examina l'al·liberament de recursos per al finançament

públic i privat, així com el seu abaratiment, en cas que Catalunya disposés dels seus ingressos fiscals; el futur de la banca d'inversió i dels mercats financers ens és plantejat per l'especialista en mercats Robert Casajoana; l'examen de com pot ser un sistema financer propi corre a càrrec de l'experta en estabilitat financera i en economia i hisenda Natàlia Mas. Josep Reyner tanca aquest bloc amb la construcció dels valors democràtics en el camp de les finances.

Els llocs de treball que es podrien crear a Catalunya i el paper de les microempreses i els autònoms ens és explicat pel consultor d'empreses i professor Josep Maria Vázquez Zacarias. I la situació de les pensions i el seu futur és estudiat pel professor i treballòleg Josep Ginesta i pels economistes Pere Miret, Jaume Pérez i David Ros.

El políticòleg Albert Royo i els advocats Eduard Sagarra i Natàlia Mas examinen el pragmatisme de la Unió Europea, quina seria la nacionalitat dels catalans i com Catalunya continuaria en el marc monetari de l'euro.

Les oportunitats i els reptes de les empreses són examinats per l'advocat especialista en dret internacional Ricard Gené i l'adaptació de les empreses, pels economistes Xavier Cuadras i Modest Guinjoan. L'empresari i economista David Poudevida argumenta com els empresaris fan costat al país en els seus reptes.

Tanquen el llibre dos temes que afecten possibles escenaris de futur. En el primer, Jordi Angusto i David Ros estudiem com funciona el repartiment d'actius i passius en la separació d'Estats i, en el segon, Albert Carreras i aquest autor expliquem quin és el guany pressupostari de la independència.

Per a qui vulgui donar una llambregada ràpida al contingut trobarà al final un recull de tots els treballs. ■

XXXVI Fòrum d'Inversió i 'Consideracions a la desinversió d'una 'start-up' des de l'òptica d'un inversor'

MIQUEL SACRISTÁN
Economista i director d'EconomistesBAN
economistesban@coleconomistes.cat

EconomistesBAN, la xarxa de *business angels* del Col·legi, celebra el seu XXXVI Fòrum d'inversió i presenta la ponència *Consideracions a la desinversió d'una start-up des de l'òptica d'un inversor*.

36è Fòrum EconomistesBAN

Al Fòrum es van presentar set projectes:

● **Filmclub.** La primera plataforma de vídeo a la carta per a usos educatius, que ofereix un catàleg de propostes que vinculen els ecosistemes educatiu i audiovisual. L'objectiu és facilitar a docents i alumnes propostes educatives que tenen l'audiovisual com a eix vertebrador.

● **Nutritape.** Fabricació i comercialització del primer pegat transdèrmic amb BCAA i vitamines per millorar el rendiment esportiu i recuperació muscular en atletes de resistència; la tecnologia és única al mercat, pròpia, patentada i validada.

● **Coconcert.** És una plataforma de concerts sota demana on els fans poden votar els artistes que els agradaria veure a la seva ciutat. Mitjançant l'eina els artistes podran programar les gires de manera eficient assegurant-se les ciutats i les capacitats a les que han d'anar.

● **Berdac.** El primer dispensador intel·ligent de medicaments que evita omissions i errors en el tractament mèdic. Amb els seus sensors es pot saber si un pacient s'ha pres o no la medicació i, mitjançant la plataforma *on-line*, alertar els cuidadors de les incidències.

● **Vasquiat.** És la primera plataforma que ofereix reserva anticipada de col·leccions de moda de luxe a preus reduïts per als primers a comprar.

● **Soundsmarket.** És un *marketplace* de compravenda d'instruments i prestació de tot tipus de serveis per a músics i a l'hora un lloc per potenciar la comunitat de músics i la relació amb els actors en el negoci d'instruments musicals.

● **Premium Guest.** Plataforma tecnològica SaaS B2B enfocada a la digitalització del sector i als actors dels esdeveniments musicals; connecta en temps real aquests amb els revendedors i per vendre *on-line*.

Es pot consultar la presentació i el vídeo del Fòrum al web del CEC: EconomistesBAN-noticies-XXXVI Fòrum.

'Consideracions a la desinversió d'una start-up des de l'òptica d'un inversor', a càrrec d'Ignasi Torras, advocat, soci de Legal & Tax Meeting.

El primer que ens hem de preguntar és què vol dir desinvertir i què és el que hem de tenir en compte com a inversors en aquest procés de desinversió.

Desinversió vol dir: qualsevol negoci jurídic que fa que una persona accionista d'una empresa deixi de ser-ho; fent dos grans grups, un amb les inversions positives, aquelles que ens deixen una plusvàlua, i l'altre amb les negatives, les que ens fan perdre la inversió.

Tots els inversors que aposten per projectes d'emprenedoria, afegeix Torras, "aquestes situacions les tenen molt presents perquè sabem que són atípiques". I es va centrar en:

1. Venda de la participació amb plusvàlua o minuscàlula.
2. Reducció de capital.
3. Liquidació ordenada de la *start-up*.
4. Concurs de creditors.

Una reflexió: "quan entrem en una companyia es negocia amb molt deteniment el pacte de socis, les condicions en les quals inverteixo i molts altres aspectes, i després la companyia comença a caminar i quan hem de plantejar una desinversió ens basem en uns pactes signats fa anys, es van preveure unes pautes en uns moments de mercat molt diferents als actuals, fet que complicarà, i molt, la negociació". Explica: "el pacte de socis el signem i el deixem oblidat en un calaix fins que el podem necessitar, moment en què pot estar desfasat". Si es pot, convindria actualitzar-los periòdicament, tot i que, afegeix, "fer-ho és quasi ciència-ficció".

De l'exposició dels quatre punts va destacar:

● **Venda amb plusvàlua:** "la somiada per tots els que inverteixen en una *start-up*, la idònia". Qui negociarà la desinversió? Hauríem de compartir posicions amb diferents grups de socis i amb diferents valoracions d'entrada, habitualment serem de la primera ronda, com a inversor no serem a la primera línia de negociació i ens tocarà intentar influir en el CEO, ser a prop d'ell, que és qui habitualment negociarà la desinversió.

● **Venda amb minuscàlula:** matisa que hauria de ser el mateix que s'ha parlat anteriorment, però en la pràctica no és el mateix. "No és el mateix negociar un pastís guapo que negociar com ens repartim la misèria", aquí l'inversor té molt poc interès, el que vol és que acabi ràpid, afegint aquí la importància del tema fiscal. "La persona física té quatre anys per compensar, la persona jurídica no té límit temporal per recuperar pèrdues, li pot sortir a compte forçar ràpid la minuscàlula per compensar altres plusvàlues".

● **Reducció de capital:** és una situació més residual, però que convé tenir en compte. Estic desinvertint, amortitzo participacions a canvi d'una compensació pactada. Aquí Torras apunta que "el gran avantatge és que aquí paga la societat".

● **Liquidació ordenada de la 'start-up':** aquí Torras apunta que "he tancat moltes *start-ups*, però n'he liquidat molt poques".

● **Concurs de creditors:** lamentablement, per a Torras, "és el més clàssic per tancar una *start-up*". Aquí afegeix un tema important en què s'ha trobat per salvaguardar la responsabilitat de l'inversor, "l'opció de venda per un euro que preveuen molts pactes de socis; l'inversor executa l'opció de venda i ven a l'emprenedor les participacions per un euro i així es desvincula totalment de la companyia".

Es pot consultar la presentació completa al web del CEC: EconomistesBAN-noticies-XXXVI Fòrum.

Si esteu interessats en algun dels projectes, feu-nos-ho saber a economistesban@coleconomistes.cat. ■

Set anys d'impost d'estades turístiques: lliçons apreses i idees per al futur

DAVID RODRÍGUEZ BORRÀS

Economista, secretari de la Comissió d'Economia del Turisme del CEC i secretari tècnic del Pla Estratègic Metropolità de Barcelona
drodriguez@pemb.cat

Aquest novembre fa set anys de la implantació efectiva de l'impost d'estades en establiments turístics a Catalunya. Tot i que impostos d'aquestes característiques ja existien des de fa molts anys a països del nostre entorn, no va ser fins a la darrera dècada en què es va començar a plantejar la seva necessitat. La denominada ecotaxa balear, instituïda el 2001 i de vida efímera (tan sols va estar vigent dos anys), va ser el primer impost d'aquestes característiques a l'Estat espanyol, i l'únic que va precedir l'impost català.

La taxa turística, com popularment es coneix aquest impost, va sorgir en un moment d'urgent necessitat de captació de recursos. Aquest fet va facilitar que se superessin bona part de les reticències que durant una dècada s'havien anat manifestant cada cop que sortia a col·lació la necessitat de gravar l'activitat turística per finançar accions que redundessin en la competitivitat del sector, però també en la mitigació de les externalitats negatives en el territori que una activitat turística intensiva podia generar. Les veus crítiques alertaven, entre altres coses, dels riscos que podia suposar per a la sostenibilitat dels negocis, especialment per a aquells que operaven en segments més sensibles als preus i per als quals un petit impost unitari podia implicar en la pràctica una important variació de preu.

Malgrat tot, es tenia l'evidència que aquests efectes serien molt limitats. Acadèmicament, l'anàlisi de l'impacte d'impostos d'aquestes característiques ha estat molt abundant des de ja fa unes quantes dècades. Malgrat la disparitat de resultats, derivats de diferències dels casos d'estudi o dels mètodes d'estimació, hi ha algunes regularitats que s'observen i que coincideixen amb la intuïció. Una primera és que les zones metropolitanes tenen menys sensibilitat que les zones no metropolitanes. La segona, en part condicionada per la primera, és que el turisme de negocis presenta una sensibilitat més baixa als preus que el turisme recreacional.

Per al cas català, tenim la sort de comptar amb una primera anàlisi dels seus efectes

que va ser publicada pels companys Josep Andreu Casanovas i Jordi Suriñach al número monogràfic que la *Revista Econòmica de Catalunya* va dedicar al sector turístic l'any 2017. Les conclusions a les quals van arribar és que no hi havia hagut cap efecte que permetés concloure una minva en la demanda d'estades en establiments turístics com a conseqüència de l'impost, fins i tot en aquelles destinacions aparentment més sensibles a variacions en els preus.

Entre el 2012 i el 2018, l'impost ha generat la gens menyspreable xifra de 300 milions d'euros. Només el darrer exercici disponible va deixar 56,5 milions d'euros a les arques públiques. Retrospectivament cal valorar que la seva implantació fos gradual, amb unes xifres molt assumibles, que n'han permès la modulació en successives modificacions (la darrera el 2017), i que han anat incorporant nous actors (el cas més clar són els creuers), o bé augmentar els ingressos d'algunes tipologies d'establiment on s'havia partit de xifres molt modestes. En l'actualitat, la quantia de l'impost se situa en una forquilla d'entre 0,45 i 2,25 euros per persona i nit, que s'aplica als majors de 16 anys i en estades no superiors a set nits.

Actualment l'impost torna a estar a les agendes polítiques, arran d'una proposta de modificació que l'Ajuntament de Barcelona plan-

tejarà a la Generalitat, amb l'objectiu d'afegir un recàrrec a determinades pernoctacions turístiques en funció de l'època de l'any o del barri o districte. L'objectiu és poder arribar a generar cent milions d'euros només a Barcelona ciutat. Aquest debat és molt oportú i planteja sobre la taula la possibilitat de revisar a l'alça aquest impost en algunes situacions.

Per exemple, una possibilitat a estudiar seria la inclusió d'una categoria intermèdia entre Barcelona ciutat i la resta de Catalunya, que inclogués poblacions turísticament consolidades, que compten amb un actiu turístic destacat o les més pròximes a Barcelona. Una altra possibilitat a estudiar seria la diferenciació entre temporada alta i temporada baixa, diferenciació que evidentment hauria de fer-se a escala de marca turística i no a escala del conjunt de Catalunya.

Aquests no són debats trivials. Per una banda, cal veure quin és el marge de maniobra que es té per poder modular l'impost. Per altra banda, cal també valorar el balanç entre el guany recaptador potencial i l'increment de la complexitat en la gestió de l'impost (que recau principalment en els actors turístics). Són debats, a més, on caldria que es fes sentir la veu dels economistes, no per un exercici de corporativisme, sinó amb l'objectiu de facilitar la presa de decisions acceptables i amb efectes pràctics. ■

PUBLICACIONS DEL COL·LEGI D'ECONOMISTES

REVISTA ECONÒMICA DE CATALUNYA

INFORMATIU DE L'ECONOMISTA

REVISTA TÈCNICA

DOCUMENTS TÈCNICS I ALTRES PUBLICACIONS

CE Col·legi d'Economistes de Catalunya
Al servei dels professionals de l'economia i de l'empresa

BARCELONA Pl. Gal·la Placidia, 32
08006 Barcelona. Tel. 93 416 16 04
cec@coleccionomistes.cat

GIRONA Joan Maragall, 44, entl. 3a
17002 Girona. Tel. 972 21 45 33
girona@coleccionomistes.cat

LLEIDA Pere Cabrera, 16, 1r G
25001 Lleida. Tel. 973 21 06 33
lleida@coleccionomistes.cat

TARRAGONA Rambla Nova, 58-60, 5è A
43004 Tarragona. Tel. 977 21 70 42
tarragona@coleccionomistes.cat